

યુગના જાડો

મુલિશી સંસ્કૃતીખરવિજયભાઈ

www.yugpradhan.com

www.yugpradhan.com

જનતા ભાગે
મુનિશ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયજી

કમલ પ્રકાશન ટ્રસ્ટ

પ્રકાશક :

કમલ પ્રકાશન ટ્રસ્ટ
૫૦૮૨/૩, બીજો માળો,
યાત્રિક ઈન્સ્ટિટ્યુટ સામે,
રતનપોળના નાકે, ગાંધી રોડ,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧

Phone : 385723

લેખક :

સિદ્ધાન્તમહોદયિ સમ્યારિત્રચૂડામણિ સ્વ. પૂજ્યપાદ
આ. જગવન્ત શ્રીમદ્વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી
મહારાજ સાહેબના વિનેય મુનિશ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયજી

www.yugpradhan.com

પ્રથમ સંસ્કરણ : નકલ ૨,૦૦૦
વિ. સં. ૨૦૩૩, તા. ૧૭-૭-'૭૭.

દ્વિતીય સંસ્કરણ : નકલ ૨,૦૦૦
વિ. સં. ૨૦૩૬ તા. ૧૦-૫-૮૦

કિંમત : ૩-૦૦

મુદ્રક :

રાજુભાઈ સી. શાહ
કેનિમેક પ્રિન્ટર્સ,
મામુનાયકની પોળ, ગાંધી રોડ,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧

● ઊંઘે છે સહુ; ત્યારે

ઊંઘે છે સહુ; ત્યારે 'જનના જાગે'નો નાદ ગળવવાની ફરજ પડી.

ત્યારે બાહ્ય આપ-મતલબ સિવાયનું, ભારતીય પ્રજા કશું જ વિચારવા પણ તૈયાર ન હોય તેવું વાયુમંડળ પ્રસરેલું દેખાય છે. રાષ્ટ્રની તો કોઈને પડી નથી. એ તો ઠીક; પણ પ્રજા, સંસ્કૃતિ, ધર્મ કે ધર્મશાસનની ચ પડી નથી. રે ! પોતાની જ પોતાને પડી નથી ત્યાં આ માનવ કોની ચિંતા કરવા તૈયાર થશે ? એને એનાં માત-પિતા, ભાઈભાંડૂ કે વર્ણજુના નોકર, સુનીમની પણ પરવા નથી એ સમગ્ર ધર્મસંસ્કૃતિની કે પ્રજાની શે ચિંતા કરશે ?

ગમે તેમ; પણ આ ઊંઘવાનો સમય તો નથી જ. આ એવીસે ચ કલાકના જાગરણનો અમય છે. આર્યાવર્તની પ્રજા સંસ્કૃતિ અને તેના મોક્ષલક્ષી તમામ ધર્મો કોઈ ભેદી અને હવેલેણુ ભયના એથાર નીચે કચારના સપડાઈ ચૂક્યા છે. હવે તો જો કે ઘણું મોડું થઈ ચૂક્યું છે; છતાં ચ આપણે જાગીએ: સહુ જાગે; આખી જનતા જાગે તો એવું કાંઈ નથી કે આપણે કશું જ ન કરી શકીએ.

દરેક ક્ષેત્રમાં વ્યાપેલી વિદ્યુતિઓ ઉપર માત્ર એક વાર રોજ થૂંકાય [તિરસ્કારાય] તો કદાચ એની એવી સરિતા બને કે જે કદાચ બધી વિદ્યુતિઓને તાણી જઈને સાગરમાં ડુબાડી દે.

વે. સં. ૨૦૩૩, જ્યેષ્ઠ સુદ એકમ
મહુ (ગુજરાત)

લિ.
ગુરુ પાદપદ્મરેણુ
મુનિ ચન્દ્રશેખરવિજય

ધર્મ, સંસ્કૃતિ અને રાજકારણના વિષયોને નીહરપણે
ચર્ચાતું સાંપ્રત પ્રવાહોની સમીક્ષા કરતું માસિક

મુક્તિદૂત

ત્રિવાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૨૦-૦૦

આજીવન સભ્ય રૂ. ૧૦૦-૦૦

: ચિંતક :

સમીક્ષક વાર્તા-લેખક

મુનિશ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયજી

: સંપાદક :

હ સ મુ ખ સી શા હ

‘મુક્તિદૂત’નું વર્ષ હુલાઈથી રાઈ થાય છે.

રૂ. ૧૦૦૦ ભરીને કમલ પ્રકાશનનાં ભૂત-ભાવિ તમામ પ્રાપ્ય પુસ્તકો
ઘેરબેઠાં ભેટ મેળવો.

રૂ. ૫૦૦ ભરીને કમલ પ્રકાશનનાં માત્ર નવાં પ્રકાશનો કાચા
ઘેરબેઠાં ભેટ મેળવો.

સ્વરાજનો અર્થ એ નથી કે માત્ર
દેશના માણસો દ્વારા ચાલતું રાજ.
સ્વરાજ એટલે તો દેશના ખૂબ સારા
માણસો દ્વારા; દેશની પ્રજાના હિત માટે;
એ પ્રજાની સંસ્કૃતિના ઢાંચા પ્રમાણે
ચાલતું રાજ. કહો; આ સ્વરાજ આપણી
પાસે છે ખરું? રે! એ તો વર્ષો પહેલાં
છીનવી લેવાયું છે!

કેવાં કેવાં જંગલો ઉગાડીને આર્ય-
પ્રજાને એમાં ફસાવી દેવામાં આવી છે?
કાયદાનાં વિરાટ જંગલો! વેપારનાં જંગી
જંગલો! રોગો અને ભોગોનાં ગીચ
જંગલો! આમાંથી નીકળાય ક્યારે અને
આત્માનો વિચાર થાય ક્યારે?

હાથે કરીને જ હેતુપૂર્વક જ કાયદા
અને કરવેરા વગેરેના જંગલો ઉગાડવામાં
આવ્યાં છે. જો આ જંગલોને નિર્મૂળ
કરવામાં આવશે નહિ; તો આર્યપ્રજા
પોતાના સાચા સુખ-શાન્તિના દિવસનું
પ્રભાત ફરીથી કદાચ ક્યારેય જોઈ
શકશે નહિ.

જ્યાં આત્મતત્ત્વનું ચિંતન નથી;
ત્યાં છે; જીવનમાં અશાન્તિ. મરણે
અસમાધિ; પરલોકે દુર્ગતિ....સિવાય
કશું જ નહિ.

શિક્ષિત કહેવાતા લોકોનો સૌથી
 મોટો ભ્રમ એ છે કે, “રશિયા અને
 અમેરિકા બે કટ્ટર શત્રુ છે.” રે! તે બે ય
 દિલોબ્ધન હોસ્ત છે. પરસ્પરના દુશ્મનનો
 દેખાવ કરીને તેઓ સ્વહિતોની રક્ષાના
 સર્વત્ર નામે હિંદી મહાસાગરમાં પણ
 ગોઠવાયા છે. હવે ટૂંક સમયમાં જ ચીનને
 ઉશ્કેરીને તે બે હોસ્ત તેની ઉપર તૂટી
 પડે અને ચીનની બળવાન પ્રજાને નામશેષ
 કરી દે એ દિવસો ઝાઝા દૂર નહિ હોય.
 એશિયામાં આવનારા આ ખૂનખાર જંગ
 માટે જ યુરોપમાં તે બે દેશોએ શાન્તિના
 કરાર કરીને બધું બળ યુરોપથી ખસેડીને
 હિંદી મહાસાગરમાં ઠાલવી રહ્યા છે. કોઈ
 એમની શત્રુતાની ભ્રમણામાં રહેશે નહિ.
 સોયુઝનું અવકાશ મિલન પણ એ ભ્રમને
 ભાંગનારું નથી થું ?

સહુ યાદ રાખે :

ભારતનું બંધારણ દેશ[ધરતી]નું
 જ હિત કરનારું બને તે રીતે હેતુપૂર્વક
 ઘડવામાં આવ્યું છે, એટલું જ નહિ પણ
 ભારતીય પ્રજાનું નિકંદન નીકળી જાય એવા
 સાધુસાઓ પણ તેમાં ગોઠવાયા હોવાનું
 મારું અનુમાન છે.

દર વર્ષે હિંદુસ્તાનમાં ગર્ભપાતથી
૫૦ લાખ બાળકોની હત્યા, સંતતિનિયમન,
ભૂખમરો, બેકારી, ગરીબી અને મોંઘવારીથી
થતી લાખો લોકોની હત્યા એ શું ગોરા
લોકોની આપણી ઉપર જાહેર નહિ થયેલી
લડાઈ [અનડીકલેર વોર] નથી ? હવે
તો ચોથા વિશ્વયુદ્ધને અટકાવવા કેશિશ
કરો. ત્રીજું વિશ્વયુદ્ધ શાન્તિના મહોરા
નીચે ગોરાઓને જ્વલંત વિજયો અપાવી
ચૂક્યું છે.

www.yugpradhan.com

કોણ કહે છે કે છેલ્લા ત્રણ માસથી
જ ભારતીય પ્રજા ઉપર કટોકટી લાઢવામાં
આવી છે ?

રે ! એ તો અંગ્રેજોના સમયથી જ
ચાલુ છે. એમાં ય યુનિવર્સિટીના શિક્ષણ
દ્વારા જે લાખો દેશી - અંગ્રેજોને તે
અંગ્રેજોએ પકળ્યા એથી તો એ કટોકટી
અત્યંત ઘેરી બની ચૂકી, અને....જ્યારે
૨૮ વર્ષ પહેલાં 'સ્વરાજ' આળ્યું ત્યારથી
એ કટોકટી જ ન રહી; પણ પ્રજાના માથે
પનોતી બની ગઈ ! કોણ ઉઠાવશે આ
કટોકટીને ! અને પનોતીને !

કેવો વિકરાળ આવ્યો છે; જમાનો.....
કેટલી ભયંકર ઊડી છે; આંધી ? વિલાસના
વિનાશી એળા પાથરતી !

શી રીતે ઉગારી શકાશે; આર્ય
પ્રબને ! કોઈ દેવી બળો ઊતરે કે આધ્યા-
ત્મિક અણુઓ તૈયાર થાય અને તેનો
વિસ્ફોટ બળે તો જુદી વાત.

પણ ત્યાં સુધી શું કરવું ? એક
જ રસ્તો દેખાય છે; ઘર બચાવી લેવું.

દરેક કુટુંબના વડીલો જો રોજ
અડધો કલાકે પણ પોતાના ઘરમાં ધર્મકથા
કરે; ધૂન મચાવે, કીર્તન કરે, આખા
કુટુંબને એ રસમાં તરબોળ કરે તો જ
એકેકું ઘર ઊગરવા લાગે.

ઘર-ઘરનો સરવાળો જ અંતે તો
દેશ છે ને ?

હા, આપણે જરૂર સ્વતંત્ર થયા
છીએ; એક રીતે નહિ બે બે રીતે
સ્વતંત્ર થયા છીએ :

(૧) લગ્ન, મૈત્રી, ત્યાગ વગેરે
પવિત્ર પરંપરાઓને તોડી-ફોડી નાંખવા
માટે આપણે સ્વતંત્ર થયા, અને (૨)
સ્વચ્છંદતા, ઉદ્વેગ, અપ્રમાણિતતા,
નાસ્તિકતાને જ જન્મ દેતા નવાં મૂલ્યોને
સ્વીકારવામાં આપણે સ્વતંત્ર થયા !

સખૂર ! દેશ (ધરતી) જ આબાદ
બની રહેલ છે. પ્રજા તો સંસ્કૃતિનાશ
દ્વારા ખરબાદ થતી જ જાય છે. જો આમ
જ ચાલશે તો આબાદ બનતા જતા આ
દેશમાં કાચબી વસવાટ માટે પુનઃ ગોરા-
ઓનાં ટોળેટોળાં ઊતરશે ! અને બિચારી !
એ વખતે જીવતી રહેલી ભારતીય પ્રજા !
એ લોકોનાં મકાનોમાં ઝાડુ વાળતી,
એમની ખુશામતખેરીમાં શેષ જીવન પૂર્ણ
કરશે ! કેવો કારમો વિનિષાત !

www.yugpradhan.com

એક માણસ પૂર્વ તરફ-પ્રકાશની
દિશા તરફ મક્કમ પગલે ચાલતો હતો.
કોકે એને ‘ ધૂમ જાઓ ’ કહ્યું, અને તે
તરત પૂર્વને છોડીને પશ્ચિમ-સન્મુખ થઈ
ગયો. પછી પેલાએ તેને ધક્કો લગાવ્યો
એટલે તે જોરથી દોડવા લાગ્યો. પેલાએ
કહ્યું, “ દેખો ! વિકાસ, દોટ, પ્રગતિ,
હરણુદાળ ! ”

હાય ! દોટ ખરી પણ પશ્ચિમ તરફ !
અંધકાર તરફ ! આના કરતાં પૂર્વના
પ્રકાશ તરફની ધીમી પણ ગતિ શું ખોટી
હતી ?

પરદેશી અંગ્રેજોએ અહીંથી જતાં પહેલાં શિક્ષણ દ્વારા જે દેશી અંગ્રેજો [શિક્ષિતો] તૈયાર કર્યા તેઓ જ આ આર્યાવર્તની સઘળી ખાનાખરાબીનું મૂળ કારણ છે. દેશના આવીરૂપ સ્થાને તેઓ ચડી બેઠા છે. તેમને ત્યાંથી દૂર કર્યા વિના પ્રજાને સાચાં સુખ અને શાન્તિ સાંપડે તે સંભવિત નથી.

પરદેશી-ગોરા-અંગ્રેજોને કાઢનારા-ઓએ હવે દેશી-કાળા અંગ્રેજોને પણ ઘેર બેસાડવા પડશે.

www.yugpradhan.com

આવેશોમાં ગમે તેમ બોલી નાંખવાનાં કટૂ પરિણામ આખી ભારતીય પ્રજાને શોષવાં પડે છે એ વાત ન ભૂલો. કેટલીક વાતો-અપરાધીને ક્ષમા-ધર્મસ્થાને ખૂબ શોભે છે, પણ રાજકારણમાં તે જ સર્વત્ર ચાલી શકતી નથી.

જેમ ક્ષમાને સ્થાનબ્રષ્ટ ન કરી શકાય તેમ અહિંસા વગેરેને પણ સ્થાનબ્રષ્ટ ન કરી શકાય. એમ કરવા જતાં પ્રજા પોતાનું હીર ગુમાવે.

જિંઠાણથી વિચાર્યા વિના આ વાત સમજાય તેવી નથી.

આપણે ત્યાં બેકારી કયાંય શોધી
જડતી ન હતી. શાથી? બાણો છો?

વર્ણના અને વૃત્તિના અસાંકર્યના
સિદ્ધાંતને લઈને સ્તો.

કોઈ પણ માણસ બે ગુઢા વર્ણનું
મિશ્રણ કરી શકતો નહિ, આથી બીજગત
સંસ્કારધન એકધારું બિતરી આવતું હતું.
બાપદાદાના ધંધાના સંસ્કારો બીજમાં જ
મળી જતા. એ ધંધે-વગર ભણતરે-
માણસ નિષ્ણાત બની જતા.

અને કોઈના પરંપરાગત ધંધામાં
કોઈ બીજે માણસ પ્રવેશ કરી શકતો જ
નહિ. હાથશાળના હરિજનના ધંધે કે
બોડા સીવવાના મોચીના ધંધે વધુ
બુદ્ધિમાનોએ પ્રવેશ કરીને જ લાખો
હરિજન, મોચી વગેરે પછાતોને બેકાર
બનાવી દીધા નથી શું?

આ આર્ષ-વાક્યને આજના તમામ
ભણતા યુવાનો નજરમાં રાખે તો કેટલા
શાન્ત થઈ જાય?

વિદ્યાર્થીને સુખ શેનું? સુખાર્થીને
વિદ્યા શેની?—વિદ્યાર્થીનાં કુતઃ સુખં,
સુખાર્થિનઃ કુતો વિદ્યા!

વિદ્યાને અને વાસનાપ્રેરિત રખડ-
પટ્ટીના લવનને કદી મેળ આવી શકે જ
નહિ. આ બે સાથે રહી શકતાં જ નથી.

અર્થ—કામના કેવા અઘોર સ્વાર્થે
ગંધાર્થ ભેડી છે; આ આર્થપ્રજ્ઞ ! જાણે
કે એને પોતાના સિવાય કશાયની પડી
નથી ! કદાચ ઘણાખરા પ્રજ્ઞજનો મનમાં
બોલતા હશે. “ જહન્નમમાં જાય, સંસ્કૃતિ;
મરે આ લોકો....મારે શું ? ”

અહો ! કેટલી બધી આઘાતજનક
આ હકીકત છે કે જે સંસ્કૃતિએ આપ-
ણામાં એજ, તેજ અને ખુમારી પૂર્યા;
જેની ખાતર લાખો લોકોએ બલિદાનો
દઈ ને મોતનેય વહાલું ગણીને પી લીધું
એ સંસ્કૃતિના સંતાનો પોતાના ભોગ-
જીવન કાજે એને ખતમ કરવા બેઠા છે !
જો સંસ્કૃતિ સાફ તો પ્રજ્ઞ સાફ ! પછી
તો દેશ કોઈ બીજાએના જ કબજે !

ઓ, સુધારકો ! જો તમે ગાંધીજીના
ભક્ત હો તો ગાંધીજીના આટલા શબ્દો
[હિંદ-સ્વરાજ] તમારા અંતરે કોતરી
નાંખો.

“ જ્યાં નીતિ અને ઇન્દ્રિયોને
નિગ્રહ નથી એવો કોઈ પણ સુધારો
કુધારો છે. આવા કહેવાતા સુધારાઓથી
હિન્દુસ્તાન પાયમાલ થઈ જશે. ”

સંભવ છે કે આ ગાંધીવાદીને હવે
ગાંધીની પણ જરૂર નહિ હોય.

ઓ, યુવાનો ! વાતવાતમાં માથું
 બિંચકીને તમે તમારાં બા-બાપુજીને,
 શિક્ષકને, શેઠને કે સાહેબને તડાફતીની
 ભાષામાં સંભળાવી દો છો કે, “અમે
 તમારું કહ્યું કરવાના નથી. અમારા
 મનને જે ઠીક પડશે તે અમે કરશું.
 અમે અંતરના સ્વયંજને અનુસરશું”
 વગેરે....

આવાં બેલગામ વિધાનો સામે મારે
 તમને એ વાત કરવી છે કે તમે જે
 કોઈની ગુલામી કરવા માંગતા નથી તો
 તમે તમારા મનના કહ્યા પ્રમાણે ચાલવાની
 વાત કરીને મનની ગુલામી તો સ્વીકારી
 જ ને ? આ તો તમે ગુલામનીય ગુલામી
 સ્વીકારી !

મન તમારું ગુલામ; તેના તમે
 ગુલામ. રે ! આના કરતા તો માતાપિતાની,
 શિક્ષકની, કે ધર્મગુરુની ગુલામી કરવી
 શું ખોટી ? ગુલામની ગુલામી તો ખૂબ
 હિંમતભરી બાબત નથી શું ?

તમે ચોક્કસપણે સમજી રાખો કે
 ભારતની પ્રજા અને તેની સંસ્કૃતિનું હિત
 એક માત્ર ધર્મવાદથી છે.

અને....જો ધર્મવાદ તમને પસંદ
 નથી તો તમે લોકો અમને પસંદ નથી.
 આટલી સખેદ નોંધ કરી રાખજો.

ઓ, બધાંય બંધનો તોડી નાખવાની
વાતો કરનારાઓ ! બંધન તો આપણા
માટે ઉપકારક બની રહ્યાં છે !

નદીનાં પાણીને બે કિનારાનાં બંધન
નથી ?

તંબૂરાનો તાર બંધન વિના સુરીલો
સૂર કાઢી શકે ખરો ?

બંધન વિનાનું ઢોર તો હરાયું
કહેવાય છે ! એની કોઈ કાળજી કરતું
નથી !

અને....તમે નારીને, બાળકને,
શિક્ષિતને સહુને બંધનો [મર્યાદાઓ]
તોડી નાંખવાની સલાહ શું સમજીને
આપો છો ?

www.yugpradhan.com

સમજી રાખો કે કોઈ પણ વ્યક્તિ
કરતાં સંસ્કૃતિના આદર્શો ખૂબ મહાન
છે. વ્યક્તિ જીવે કે ગમે તે કરે, પણ
આદર્શો તો જીવવા જ જોઈએ. વ્યક્તિના
હિતનો અતિ વધુ પડતો વિચાર આદર્શોને
ખતમ કરવા તરફ દોરી જાય છે. આ
આપઘાતી કાર્ય છે.

ગ્રીતાના શીલનો આદર્શ જીવતો જ
રહેવા હો ! વ્યક્તિની ઝાઝી ચિંતા
કરો નહિ.

અમારા ખેડૂતનો દિકરો રોજ સવાર
પડે એટલે ઊઠીને મા-બાપને પગે લાગતો
હોય, ઈશ્વરનું નામ લેતો હોય, ગરીબોને
દાણા દેતો હોય, પણ જો તે સ્કૂલ-
કોલેજમાં ભણ્યો ન હોય તો તમે તેને
પછાત, જંગલી, જડ, અજાડ જ કહોને ?

અને એક કોલેજિયન એનાં માત-
પિતાને ગાળ દેતો હોય; કોઈ યુવતીના
પ્રેમમાં પડીને માતપિતાને ત્યાગી ચૂક્યો
હોય, ‘ઈશ્વર’ ને ‘હંબક’ કહેતો હોય,
સિનેમાના ગંદા ગીતો ગાતો હોય તોય
તમારે મન તે શિક્ષિત, સભ્ય, સુધરેલો
અને શહેરી જ ગણાય ને ? અફસોસ !

www.yugpradhan.com

પુરાતન વસ્તુઓની ખૂબ મોટા
પ્રમાણમાં ચોરીઓ કેમ થાય છે તે જાણો
છો ! મને લાગે છે કે આ વ્યવસ્થિત
રીતે ગોઠવાયેલી પ્રક્રિયા છે સો વર્ષ
બાદ હિન્દુસ્તાનનો આદમી પોતાનાં
પ્રાચીન ગૌરવોને સાળિત કરી આપવા
માટે દેખાડવા માટે એક પણ પુરાવો
ધરાવતો નહિ હોય.

કોઈ શિલ્પ નહિ; કોઈ નિષ્કો
નહિ; કોઈ પ્રતિમા નહિ... કોઈ પણ
અવશેષ નહિ. બધું નામશેષ.... બધું
પરદેશમાં સાફ.

અંગ્રેજોની સલામાં એક વખત ટાગોર આવા આશયનું બોધ્યા હતા કે, “તમને ઇશ્વર દેખાતો નથી એટલે તેને ‘હંબક’ કહેવાની દુષ્ટતા તો તમે અસંભવ લોકો જ કરી શકો. તમારે ત્યાં કોઈ માણસ પાંચ શેર દૂધ ન પી શકતો હોય એટલે એનો અર્થ એ નથી કે હિન્દુસ્તાનમાં ય કોઈ આદમી પાંચ શેર દૂધ ન જ પી શકે. કોઈ માણસ પાંચ શેર દૂધ પીએ છે એવું સાંભળવા મળે તોય તમે લોકો તો તેનું પેટ ચીરીને તપાસવા જેટલા અસંભવ થઈ જાયો.”

ઇશ્વર લેબોરેટરીમાં ન જડે તો ભલે ન જડે. લેબોરેટરીમાં જડી વ્યથ એવી એ વસ્તુ જ નથી.”

યાદવાસ્થગીનો આ તે કેવો અનંત અભિશાપ ! ઇતિહાસ ઉપર નજર કરો. ત્યારે પણ આર્ય પ્રજાને હાનિ થઈ છે; તેની સંસ્કૃતિ ઘવાઈ છે ત્યારે ઘરની યાદવાસ્થગીએ જ ડોકાં દીધાં છે. ત્યારે યાદવાસ્થગી થઈ નહિ—કોઈ પણ શત્રુ ફાટફૂટ પડાવી શક્યો નહિ—ત્યારે આર્ય-પ્રજાએ ગોરવભેર પોતાનું મસ્તક ઉન્નત રાખ્યું છે.

ભારતીઓ સ્વતંત્ર થયા કહેવાય છે. હા....એ વાતમાં હું પણ સંમતિ આપું છું; પણ મારી રીતે.

ભારતના લોકો જે વાતે સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર થયા. પ્રાચીન પરંપરાઓ, મર્યાદાઓ, બંધનો-કે જે તેમને બહુ બોબ્બડપ લાગતાં હતા તેને. તોડી-ફોડી નાખવામાં સ્વતંત્ર થયા. અને ‘ન્યુ વેવ’ નવા જમાનાની વિલાસપ્રચુર હવા-તેમને અત્યંત પસંદ પડી ગઈ હતી તેનો-ફાવે તે રીતે સ્વીકાર કરવામાં સ્વતંત્ર થયા !

રે ! આ સ્વતંત્રતા તો આપણા ગળે ફાંસલો પૂરવાર થઈ રહી નથી શું ? હવે તો ભારતના વડાપ્રધાનશ્રી જ સહુને ઉગારે.

ધન્ય છે તમારા લોકોની જહાંગીર-શાહીને ? જે પ્રજા મર્દ નથી અને પવિત્ર નથી એ પ્રજાનું જીવન લાંબુ થયું હોય તો ય એ મરેલી જ છે.

૩૦૦ વર્ષના તાડના નિર્માલ્ય ઝાડ બનવા કરતાં, જોતાં જ સહુને સન્ન કરી દેતું ત્રણ જ દિવસના જીવનવાળું તળાવનું પોયણું બનવું શું જોડું ?

મને આવે કોઈ તો બતાડો
પાળીઓ થવાને લાયક કોઈ મર્દ ?

ગામડે ગામડે ધૂમીને જેઓ રામા-
યણ અને મહાભારતની કથાઓ કહેતા;
જેઓ ભારતના નારીગણ ને સતીઓની
વાતો માંડતા, જેઓ યુવાનોને એમના
પૂર્વજોના ઝિંદાદિલીભર્યા પ્રસંગો જીવંત
બનાવી કહેતા; જેઓ ‘મસ્તરામનું’ જીવન
જીવતા, એ કથકો ક્યાં છે ? મને કોક
તો દેખાડો, એ માણુભટ્ટા ક્યાં છે ? મને
કોક તો કહો એ કીર્તનકારો-ભજનિકો
ક્યાં ગયા ? મને કોક તો જણાવો કે
એમનું શું થયું ?

એ....ઓ....રહ્યા, જુઓ એ....ઊભા,
સિનેમાની ટિકિટ લેવા માટે લાઈનમાં
હાય ! બીડી ફૂંકે છે....ગીત ગંદા લલ-
કારે છે !

ઓહ ! ભારત ! તારી આ દુર્દશા !

હાથે કરીને અંગ્રેજોએ આપણા
ગૌરવવંતા ઇતિહાસની ઉપર અંધારપટ
[ખેંચ-આઉટ] પ્રસારી દીધો છે, કેમકે
એ ગૌરવ-કથાઓ આપણા જીવનમાં
રોજ રોજ નિત-નવા પ્રાણ પૂરતી હતી.
એથી આપણે હરહંમેશના તાજગીભર્યા
આર્યો તરીકે શિર ઉન્નત રાખતા. શે
પરવડે આવું એ અંગ્રેજોને ?

મને એ વાત પેલા વિલક્ષણ
અંગ્રેજોને ખુલ્લું ખુલ્લા કહી દેવા દો કે
આ દેશની પ્રજા અને સંસ્કૃતિની ખાના-
ખરાબી તમે લોકોએ કરી નાંખી છે.
સામ્યવાદ, મૂડીવાદ વગેરે વગેરે કેટલાય
જૂઠા વાદો ઊભા કરીને દેશના જ બંધુ-
ઓને પરસ્પર લડાવી માર્યા છે....પણ હવે
ખમૈયા કરો.

તમારા ચરી ખાવાના કોઈ ખીજ
રસ્તા અપનાવો તો સારું.

www.yugpradhan.com

કેટલીક કાયદાની કલમો ભેઈને
કચારેક મોટું આશ્રય થાય છે.

જન્મેલા બાળકોને જો કોઈ માતા
મારી નાંખે તો તે ગુનેગાર ! પણ ગર્ભમાં
મારી નાંખે તો નિર્દોષ !

ચોખ્ખા ઘીમાં સહેજ ભેળસેળ કરનાર
ગુનેગાર અને ચોખ્ખું વેણટેબલ વેચ-
નારો નિર્દોષ !

ઓછી 'ફેટ'વાળું શુદ્ધ દૂધ ગેર-
કાયદેસર ! અને પાવડરિયું દૂધ કાયદેસર !
બાળકોની પીપરમીટમાં રંગ નાખવો
તે કાયદેસર અને મીઠાઈમાં રંગ નાખવો
તે ગેરકાયદેસર !

વિજ્ઞાનની મોટામાં મોટી કોઈ શોધ
હોય તો તે ચંદ્રલોકની નથી કે એટમ-
બોમ્બની નથી.

એ શોધ છે; “અતૃપ્ત માનવ”ની.
સુખે રળતા, શાન્તિથી જીવતા અને
મોજથી મરતા માણસને વિજ્ઞાનનાં સાધ-
નોએ અતૃપ્ત બનાવી મૂક્યો છે.

ભડકા પ્રગટયા છે અંતરે, અતૃ-
પ્તના. માનવો ! ચેતો. આ ભૂતાવળો છે,
એનાથી પાછા ફરો આ તો અંઝવાનાં
જળ છે, એણે ઘણાં લોળાં હરણીઆંને
તરસ્યાં રિખાવીને મારી નાંખ્યાં છે.

www.yugpradhan.com

ગોરા લોકો કેટલીક વાર ખૂબ જ
ભયંકર ચાલ રાજકરણમાં રમી ગયા છે.
કોમવાદ-નાશની તેમની જાહેરાત પાછળ
કોમનો જ નાશ કરવાની તરફીબ હતી.
સંપ્રદાયના નાશ પાછળ સંપ્રદાયોને જ
બિખેડી નાંખવાનાં હતા. રંગભેદના નાશના
આંદોલન પાછળ ગોરા સિવાયના તમામ
રંગોનો । રંગવાળી પ્રજાનો જ । નાશ
કરવાની ચાલ રમાઈ છે !

આ પશુની હિંસાઓનું પ્રમાણ તો
માઝા મૂકીને આગળ વધી રહ્યું છે. લાખો
ટન કેકડાં, લાખો-કોડો ગાયો ! બૂંડો !
વાંદરાઓ ! કોડો ટન માછલાંઓ ! રોજનાં
હજારો ગાડરો ! બકરાંઓ ! બસ એમેર
કેતલ ! કેતલ ! કેતલ !

રે! આવા બધા એકીસામટા
નિસાસા લેતો દેશ અને તેની પ્રજા શી
રીતે સુખ, સમૃદ્ધિ અને આબાદીનાં દર્શન
કરશે !

ધરતીમાતાનો એક જ પ્રકોપ, એક
જ કંપ, કેટલી પંચવર્ષીય યોજનાઓને
એક જ પળમાં પોતાના પેટમાં ગરકાવ
કરી દેશે !

ગોળાકારે ચાલતા માણસોમાં અ
આગળ હતો.... અને બ પાછળ હતો.
પણ અ ને કોઈ કે ફરી જવાનું કહ્યું
અને તે ફરી ગયો, આથી હવે તેનું મોં
બ તરફ યઈ ગયું.

હવે બ આગળ યઈ ગયો, અને
અ પાછળ કહેવાયો.

અ એટલે ભારત.... બ એટલે
પશ્ચિમના દેશો. તેમની સામે મોં કરવા
માત્રથી ભારત પોતાની અગ્રિમતા ગુમાવી
બેઠું છે ! સહુ ભારત પ્રેમીઓ આ સત્ય
નોંધી લેજો.

ઘરની સારસંભાળ કરતી, સંતાનોમાં
 સુસંસ્કાર આરોપતી અને પતિની
 સેવા કરતી ભૂતકાલીન નારીમાં બિચારી
 ‘ શુભામઢી ’ તરીકેનું જે પ્રગતિવાદી
 લોકોએ દર્શન કર્યું, તેમણે સરહદે પડતા
 ગોળા સામે છાતી ધરતા જવાનોમાં,
 પ્રજામાં જ્ઞાન અને સંસ્કાર ફેલાવવા માટે
 રાત ને દી સખત મહેનત કરતા ગ્રાહ્યભોમાં,
 ધોમધખતા બપોરે ખેતરમાં કામ કરતા
 કિસાનોમાં, જન-જનમાં આધ્યાત્મની
 અહાલેક જગાવવા આકાશ-પાતાળ એક
 કરવા જેટલું કઠોર તપનું જીવન જીવતા
 સંતોમાં ‘ બિચારા ’ પણ કેમ ન દેખાણું.

રે ! એ તો સહુ સહુની વહેંચાયેલી
 જવાબદારીઓ હતી. વ્યવસ્થા હતી !
 ‘ બિચારુ ’ કોઈ જ ન હતું ! તરસ્યો માણસ
 અનાચારની પરખોનાં પાણી પીને લાંબુ
 જીવે એના કરતાં તો એનું જીવન દૂંકાવી
 નાંખે એ જ વધુ સારું ! આ દેશની
 પ્રજા જેટલી પવિત્રતાને ચાહતી હતી
 એટલી જીવનને કઠી પણ નહિ. માટે જ
 સ્તો બેહરો કરતી નારીઓ અને કેસરિયાં
 કરતાં મોતસૂરાઓથી આ દેશની કથાઓ
 આલેખાયેલી છે !

ખલિહારી છે આ ભારતની ધરતીની !
 એના નદી-પહાડોની રેતીના કણુ જેટલા
 અહીં સંતો અને સમજનો થયા છે.
 એમના ચરણ નીચે દબાયેલી માટીનો
 પ્રત્યેક કણુ પવિત્ર છે. માટેસ્તો વિપ્રો
 મસ્તકે માટીને મૂકીને બોલે છે, હે માટી !
 તું ય અમારા પાપોને હર—“મૃત્તિકે
 હર મે પાપં.”

રે ! માટી પવિત્ર રહી છે, અને
 માટીનો માનવ અપવિત્ર થઈ ગયો છે !
 મંદિરો અને પ્રવચનખંડોની પવિત્રતાને
 પણ માનવની વાસનાની આગે ભરડો દઈને
 ભસ્મ કરી નાંખી ! હવે તો એ માટી જ
 આ નોધારાનો આધાર રહ્યો કે શું ?

જો આ દેશની નારી શીલવંત બની
 જાય; જો આ દેશના સંતો સંસ્કૃતિનું
 જાગરણ કરવાના પ્રયત્નોમાં રાત ને દી
 લાગી જાય; અને જો પશુમાત્રની રક્ષા
 કરવામાં સરકાર યુદ્ધના ધોરણે કામગીરી
 કરવા લાગી પડે તો ભારતની પ્રજાનાં
 સુખ અને શાન્તિ સર્વત્ર છલકાઈ જાય.
 એક પણ વિકટ પ્રશ્ન ડોકાં કરે જ નહિ.
 સહુ આરામથી ઊંઘી જાય તો ય કશો
 વાંધો ક્યાં ય આવે નહિ.

સમસ્ત ગરીબ પ્રજાનું હિત મને
તો હાથવેંતમાં દેખાય છે. જે થોડાક
શ્રીમંતો, સત્તાધારીઓ અને અમલદારો
છે એ જો પોતાની લાલસા 'થોડીક' જ
—રે ! રૂપિયામાં એક પૈસા જેટલી જ—
ઓછી કરી નાંખે તો ય ગરીબોને સુખેથી
વાળુ તો થઈ જ જાય.

શ્રીમંતો અને સત્તાધારીઓ તો
પૂર્વે ય કદાચ લૂંટતા હશે પણ હવે તો
અમલદારોની ય લૂંટ ચાલી છે ! એમના
માટે તો ક્યારે ય ન હતો એવો સુવર્ણ-
યુગ કદાચ ચાલતો હશે. ઉપલા ત્રણે ય
વર્ગો જે જ વર્ષ માટે જરાક સરખા થઈ
જાય તો પ્રજાનું કામ થઈ જાય.

જો વાતાવરણમાં પ્રદુષણો ફેલાવતી
આજની ઈન્ડસ્ટ્રીઓ ચિંતાજનક બની
છે તો સમગ્ર ચિત્તમંડળમાં, જીવનમાં,
આત્મામાં ભયંકર પ્રદુષણો ફેલાવતા
સિનેમા પ્રત્યે વડીલજનો ગંભીરદૃષ્ટિથી
ચિંતા કેમ કરતા જ નથી ? બધા 'સિને'
[પાપ]ની જે મા છે તેનું નામ સિનેમા
છે ને ?

ઓ, ગાંધી-ભક્તો !

આટલું જરૂર વાંચો. 'હિંદ-સ્વરાજ'
ના ગાંધીજીના શબ્દો. [આશયરૂપે]

“ હું જે પ્રકારનું સ્વરાજ આપવા
માંગું છું તેને ભારતના લોકો તૈયાર
નથી. તેમને તો પાર્લામેન્ટરી પદ્ધતિનું
સ્વરાજ જોઈએ છે. હવે મારે લોકોની
ઇચ્છાનું સ્વરાજ જ મેળવવું પડશે.”

“ પણ હું સ્પષ્ટ કહી દેવા માંગું
છું કે બ્રિટનની પાર્લામેન્ટરી હબથી ચાલતા
સ્વરાજ દ્વારા હિન્દુસ્તાન પાયમાલ થઈ ને
જ રહેશે.”

હવે જોઈ લો; આંખેઆંખ ‘પાય-
માલી’નું તાંડવ ! કેવી અદ્ભુત રીતે
ખેલાઈ રહી છે શૂર્તવિદ્યા !

ધુમ કમાણી કરાવી આપે છે તેટલા
જ માત્રથી અતિબિભત્ત અને અતિ
ઘાતકી સિને-ઉદ્યોગ સારો જણાતો હોય
તો બ્યારે વેશ્યાઓનો ધંધો ઇન્કમટેક્સ
ભરવાની પાત્રતા ધરાવવા જેટલો વિકસે
તો તે દિવસ બુદ્ધિજીવીઓ માટે ઉત્સવનો
દિવસ બની રહેશે કે !

વિકાસના નામનો આ તે કેવો
બહુ ! જેના વિકાસની વાતો આલે તે
વસ્તુ જ જગતમાંથી ગાયબ થઈ જાય !
દૂકમાં જેનો વિકાસ ! તેના પ્રાણનો
વિનાશ !

પ્રાણ વિનાનું કલેવર વિકસિત
થયા કરે ! મડદાં ઉપર કુલહાર આલે !
મડદું કુલાવાય ! પડદાંને રંગના લપેડા
કરાય ! મૂર્ખ હોય તે જ આમાં 'વિકાસ'-
ના દર્શન કરે !

તીર્થભૂમિઓના વિકાસની યોજના
નીચે તેની પવિત્રતા - તારકતા - ખતમ
કરાઈ !

આયુર્વેદના વિકાસના નામે તે
વિજ્ઞાન બ્રષ્ટ થયું ! નારીના વિકાસના
નામે નારી-શક્તિ [શીલ]નો નાશ થયો !

જમાનાવાદના વંટોળે તાણી તાણીને
લાવી નાંખેલા ઉકરડા આતમના પ્રદેશે-
પ્રદેશે એટલા બધા ખડકાયા છે કે હવે
તો તત્ત્વચિંતનનું બુલડોઝર પણ કામી-
યાબ નહિ બને. હવે તો જરૂર છે એકાદ
તત્ત્વચિંતનના તણખાની, કે જે ઉકરડાને
ઊભોને ઊભો સળગાવીને ભસ્મ કરી નાંખે.

આ વૃક્ષારોપણનાં સપ્તાહો શું છે ?
સપ્તાહના સમયમાં જ એની બોલબાલા
હોય ! પછી ક્યાંય કશુંય જોવા ન મળે ?
સપ્તાહમાં તો પાવડો અને કોદાળીથી
ખોદતા, છોડવાનાં બીજ રોપતા માણસના
દોડાય જોવા મળે.....અને પછી..... ?

શું આ સપ્તાહોનાં આયોજનો
માટે કાળવવામાં આવતી મોટી રકમો
હકીકતમાં મામા, માસી, ફોઇ, કુવાઓ
માટે જ મુકરર થઈ તો નહિ હોય ને ?

વેપારીઓના ચોપડે ‘કૂતરાના
રોટલા’નું ખાતું હોય છે, તેવું જ કાંઈક
આ સપ્તાહ ખાતું નહિ હોય ?

www.yugpradhan.com

જે કાળમાં “પૈસો” વધુ ને વધુ મહત્વ
પ્રાપ્ત કરે. ‘પૈસા’ના જ માધ્યમથી બધું
ખરીદાય, રે ! પરંપરાનાં કાર્યોમાં પણ
એનાં જ નામની બોલબાલા હોય તેના
જેવો સર્વ પાપ-ભરપૂર બીજો કોઈ પણ
કાળ નહિ હોય !

પેલી પંક્તિ યાદ આવી જાય છે :
“દોઢીઆ ખાતર દોડતા હવો, જો ને
હવતાં પ્રેત !”

શું બહુચિસ્તાન, શું બહુધાનિસ્તાન,
શું પાકિસ્તાન કે શું બંગલા ! બધાં બ
બખંડ હિન્દુસ્તાનનાં જ અંગો અને
ઉપાંગો ! હાથ, પગ કે માથું !

પણ ગેરાઓએ કેવી છેતરપિંડી અને
નજરબંધી કરી નાંખી ! હિન્દુસ્તાનનાં
કમશઃ ટુકડાઓ કરીને નકશામાં લખી
દીધું, બહુચિસ્તાન, બંગલા વગેરે.

અને.... પ્રબ્ધ છેતરાઈ ગઈ ! એ
વિભાજિત થયેલાં પાકિસ્તાન કે બંગલા
વગેરે કારમી કાપાકાપીથી સર્વનાશની
ખાઈ તરફ ધકેલાઈ રહ્યાં છે ત્યારે દિલ્હી,
કલકત્તા, મુંબઈ કે મદ્રાસનો ભારતીય
બોલે છે, “આપણે શું ? આપણું ભારત
તો એકધારે વિકાસ જ સાધી રહ્યું છે !”

એ વડીલો અને સન્નાધીશો ! આજે
જે બાળકોને જમે માખી મારતાં, મચ્છર
કે ઉંદર મારતા શીખ્યો છે તેઓ આ
જ શિક્ષણમાંથી આવતી કાલે માણસોને
મારશે હોં ! લેમનાં આબાપને કે પત્નીને
ઢીળી ઢીળીને મારશે !

લેમને આવા માણસમાર ન બનાવવા
હોય તો મચ્છરમાર કે ઉંદરમાર તો ન
બનાવવાં.

કોઈ પણ વિશિષ્ટ પુણ્યવંતી
વ્યક્તિ ખૂબ વ્યક્તિઓ કરતાં જરૂર
બળવાન છે. પણ તેના કરતાં ય રાષ્ટ્ર
[ધરતી] બળવાન છે. રાષ્ટ્ર કરતાં ય પ્રજા
બળવાન છે. પ્રજા કરતાં તેની સંસ્કૃતિ
બળવાન છે; સંસ્કૃતિ કરતાં ધર્મ બળવાન
છે, ધર્મ કરતાં ય ધર્મનો પ્રાણી [શાસન=
વાસનાવિનાશ] બળવાન છે. ઉત્તરોત્તરની
રક્ષા કાળે નીચે-નીચેનાઓ ભોગ આપ્યો
જ પડે પણ અફસોસ! આજે તો
નીચેનાની રક્ષા કાળે ઉપરનાનો ભોગ લઈ
લેવામાં આવે છે.

વ્યક્તિ પોતાનાં હિતો બળવવા
માટે રાષ્ટ્રનો ભોગ લે છે; રાષ્ટ્રની આબાદી
માટે પ્રજાની બરબાદી કરાય છે. પ્રજાને
સુખી બનાવવાની ધૂનમાં સંસ્કૃતિ હણાય
છે—વગેરે....

આ અવળી ગંગા સર્વ ક્ષેત્રે બર-
બાદી નોતરીને જ રહેશે.

જેટલો ખરાબ અન્યાય આચરવો
તે છે તેટલો જ ખરાબ અન્યાયને મૂંગા
મોઢે જોયા કરવો તે પણ છે. જે પ્રજા
અન્યાયને સદા માટે સદા કરવાની જ
નીતિ અપનાવે છે તે પ્રજા નિર્માલ્ય અને
નિસ્તેજ જની જાય છે.

શું એવું નથી લાગતું કે નારીને સ્વતન્ત્રતા આપવાના આંદોલનના પરિણામે 'નારી' નારીત્વ ગુમાવીને વધુ પડતી સ્વચ્છંદી થઈ છે? અને સાથે સાથે એક પતિની જ આધીનતાને બદલે એના માથે ઘણા 'બોસ'ની ગુલામી ઠોકાર ગઈ છે!

મેંએથી પુરુષ-મિત્રો સાથે ખડ-ખડાટ હસતી અને તાલીમાં તાલી દેતી નારી અંદરથી ઝીણું કંઈક રૂદન કરી રહી છે; એના અંતરે ઘણી વેદનાએનો અરૂ ઉકળી રહ્યો છે; નથી એ કહી શકતી કે નથી એ સહી શકતી; સ્વતન્ત્રતાનો દેખીતો મીઠો પવન માણવા જતાં એણે 'કાંઈક' એવું ગુમાવી દીધું છે; જે હવે એને પાછું મેળવવાની તલપ લાગી છે. પણ હવે બાજુ એના પણ હાથમાં નથી; એમ નથી લાગતું શું?

જો આર્ય પ્રજાના જીવનમાં ધન-સંબંધિત બ્રહ્માચાર વ્યાપે, કામ સંબંધિત અનાચાર ફેલાય અને લોજનમાં માંસાહાર ફૂંકે ને બૂસકે ફેલાવા લાગે તે પ્રજાનું આયુષ્ય સો વર્ષથી વધુ નહિ હોય એમ અનુમાનથી કહી શકાય.

મને એ તો કહો કે જે તે વિલાસ
અને સ્વચ્છંદતાની જિંદગીનો ખચાવ
કરવા માટે તમે ‘જમાનો’ ઢાલની જેમ
આગળ ધરી દો છો તે ‘જમાનો’ શું
વસ્તુ છે? એ કોઈ બગીચાની કોયલ છે?
કે કેલિકો કામમાં ગોઠવાયેલી ફેશનની
વસ્તુ છે?

જમાનો એટલે તમે શું ‘કાળ’
કહેવા માંગો છો? શું કાળ ખરાબ
આવ્યો છે એમ તમારું કહેવું છે?

ના રે.....ના.....કાળ ખરાબ થયો જ
નથી; આ તો તમારું કાળનું ખરાબ
થયું છે, અને ચડાવ્યું છે પાપ નિર્દોષ
બિચારા કાળ ઉપર.

વહુની વ્યવસ્થા હતી; નારીની
વ્યવસ્થા હતી; શાંતિઓ વ્યવસ્થા માટે
હતી. આ વ્યવસ્થામાં ભેદ જરૂર છે;
આજેય પંચાયત, તાલુકો વગેરેમાં; કે
શાસક, જનસંઘ વગેરેમાં, કે સરકારી-
બિનસરકારી માણસ વગેરેમાં ભેદ હોય
છે તેવો જ.

પરંતુ ભેદભાવ તો કયાંય ન હતો.
ભેદ અને ભેદભાવ સાવ જુદી ચીજ છે.
કમાલ કરી છે ગોરાઓએ! આપણી
વ્યવસ્થા અંગેના ભેદોને ભેદભાવમાં
ગણાવી નાંખીને; એક-ખીજને લડાવી
મારીને, વ્યવસ્થાઓને આપણા જ હાથે
નષ્ટબ્રષ્ટ કરાવી દઈને!

જે પ્રાચીન તત્ત્વોમાં ઈસોઠિસ પ્રજાનું
 હિત જ પડ્યું હતું તેને ઊંખેડી નાંખવા
 માટે ગેપચાઓ તેના ૧૦ ટકા જેટલી
 દેખાતી 'ખરાબી' ને જાહેર કરીને કાગારોળ
 મચાવે છે ! આયુર્વેદ, નારીગૌરવ,
 વહુઈદિવ્યવસ્થાઓ, સંતશાહી વગેરેને
 આવી કાગારોળ દ્વારા જ ઊંખેડી નાંખવામાં
 આવી છે.

અને ખીણ બાગુ જે તત્ત્વોમાં ૯૦
 ટકા ખરાબીઓ ખીચોખીચ ભરેલી હતી,
 તેને પ્રસારવા દેવા માટે તેમાં પડેલા ૧૦
 ટકા જેટલાં જ દેખાતા સારા તત્ત્વોને
 જાહેરમાં લાવવામાં આવ્યાં અને તેને
 લોકહૃદયમાં ઘૂસાડી દેવામાં આવ્યા.
 સંતાતનિયમન, સહશિક્ષણ, ગર્ભપાત,
 છૂટાછેડા વગેરેને આ રીતે જ પ્રસારમાં
 મૂકી દેવામાં આવ્યાં છે.

બિચારી પ્રજા ! હજીય એની નિંદ
 હરામ થતી નથી. ગુઠાણાઓનો એ
 આખાદ ભોગ ખનતી આવી છે.

રે ! આ દેશ ઉદ્યોગપ્રધાન ક્યારે
 થ ન હતો ! અને ખેતીપ્રધાન પણ ક્યારે
 થ ન હતો..... એ તો હતો સંસ્કૃતિ-
 પ્રધાન ! અહિંસોસ ! તોય કેવું 'લોલ
 કે લોલ' ચાલી પડ્યું છે !

આપણે ‘ઈશ્વર’ તું મહાજ કેવું
આખાદ ઉડાવી દીધું ! કેના હૈયે સમ
હશે વારુ ? ખેર....ઈન્સાનને નાસ્તિક
ખતાવવાથી કેઈ સત્તાધારીને ભલે આનંદ
થતો હોય પણ એ સમજી રાખે કે
નાસ્તિકના હૈયામાં જે શેતાનનો પ્રવેશ
થાય છે તે શેતાન, ગમે તેને ખંજર
ખતાવીને કામ કરાવતો હોય છે.

ઈશ્વરને ઉડાવીને આપણી જ બેસ-
વાની ડાળ આપણે કાપી છે.

ઈશ્વરને ભક્ત તો સાત કાળ પડે
તો ય તેનાં દુઃખ પચાવતો અને સાત
માળના મકાનની માલિકીમાં ય ગરીબોને
રોટલા વહેંચવા નીકળતો ! શું કમાયા
અને શું ગુમાવ્યું ? ઈશ્વરને ઉડાવીને....
કોક ગણિતશાસ્ત્રી તો આંકડા માંડે !

જમાનાવાદના ઝેરી પવને માણસને
અવગુણોનો ઉકરડો બનાવી દીધો છે !
પણ આવાં રોટલાં રડયે કેમ ચાલશે ?

હજી કાંઈ એટલો બધો ખરાબ કાળ
તો નથી જ આવ્યો કે આપણે એકાદ
ગુણને પણ આત્મસાત કરવા ધારીએ
અને તેમાં આપણને નિષ્ફળતા મળે.

તો....આજથી જ તમને ઠીક પડે.
તે એક ગુણના વિકાસ પાછળ તમે લાગી
જ પડો.

ગોરાઓ ભયંકર ફૂટ-નીતિના
ખેલાડી હતા માટે જ શંકા થાય છે કે
એમણે આ દેશની પ્રજાને જે 'સ્વરાજ'
આપ્યું છે તે પણ પ્રજા અને તેની
સંસ્કૃતિનો સર્વનાશ બોલાવી દેવાના એક
વિભાગ રૂપે જ કદાચ કેમ ન હોય ?

ચોમેર નજર કરતાંય એ જ
પરિસ્થિતિનું સર્જન થતું દેખાય છે.

બીજા બાજુ દેશની ધરતી કેમ,
વસાહતો, તેલના કૂવાઓ, ઉદ્યોગનગરો,
અઘતન શહેરોથી આબાદ પણ બની જ
રહી છે ?

હા....એ ય બરોબર છે. પ્રજાનો
નાશ થાય પછી આબાદ બનેલી આ
ધરતી ઉપર એ જ ગોરાઓના કાયમી
વસવાટ થઈ જાય !

ફૂટ છે એમનાં ગણિત ! ભોળા
ભોળાનાથ બની જવાની રાજકારણીઓ
બૂલ ન કરી બેસે.

તમે આ હિન્દુસ્તાનનાં ગામો કદી
જોયાં છે ? તે ગામની બહાર કાંઈ જોયું
છે ? ત્યાં ઊભા છે પાળીઆ. મહાનગીના
જે રંગ લડયા; અને જેમણે બનફેસાની
કરી એના સ્મારકરૂપે એ પાળીઆ
ઊભા છે.

ઓ, દેશી-અંગ્રેજો ! યજ્ઞ, ઉદ્યોગ
વગેરે પવિત્ર શબ્દો જે તે ભયંકર બાબતો
સાથે જોડતાં ય કેમ લાગતા નથી ?

મત્સ્યના કિંસક વેપારને તમે
મત્સ્યોદ્યોગ કહ્યો ?

સંતતિનિયમનના વ્યભિચારપોષક
પાપને તમે કસ્યાણુ-યજ્ઞ કહ્યો ?

રે ! પ્રજાના ભવિ હિતનો તમે
પણ લગીરે વિચાર નહિ કરો ? તો
પેલા ગોરામાં અને તમારામાં ફરક શું
હશે ?

www.yugpradhan.com

જેની પાસે વંશપરંપરાગત બાપ-
દાદાની સંસ્કારની મૂડી વારસામાં ન
આવી હોય એ માણસ આજનું કહેવાતું
ભણતર મેળવીને જે અધિકાર મેળવી
લીધોનો દાવો કરે તો તેની સાથે કદી
સંમેત થઈ શકાય તેવું નથી.

વારસાગત સંસ્કાર એ જ સાચી
કામ કરવાની આવડત છે. ભણતરથી એ
આવડતની બરોબરી તો કદી થાય નહિ.

ભણતરના ક્ષેત્રે ગમે તેટલો વિકાસ
ભલે થાય, પણ ‘સંસ્કાર’ની બળવણી
તો ખૂબ સચેત રહીને કરવી જ રહી.

એક બાઈના પતિનું ત્રણ ખૂનીઓએ
લેગા થઈને ખૂન કરી નાંખ્યું. બાઈ
વિધવા થઈ ગઈ ! હવે તેના ભરણું
પોષણની બાબતમાં ખૂનીઓ આગળ
આવ્યા. એક કરતાં બીજો અને બીજા
કરતાં ત્રીજો ભરણુંપોષણને જિંથો ને
જિંથો આંક કહેવા લાગ્યો.

લોળા પ્રેક્ષકોએ બીજાને દયાળુ અને
ત્રીજાને મહાદયાળુ જાહેર કર્યું. તેઓ
જ બાઈને વિધવા કરનારા છે એ વાત
સહુ ભૂલી ગયા !

સંતશાહીના ખૂન દ્વારા ભારતીય
પ્રજાને વિધવા કરવામાં આવી છે ! હવે
એના વિકાસની વાતો કરનારા એક રાતમાં
દેશભક્તાનું બિરુદ પામી ગયા છે !

એક બાઈ પૂર્વ દિશા તરફ ધીમે
વેગે ચાલતા હતા. કોક ભેદી માણસે તેને
'ધૂમ જાઓ'નો આદેશ આપ્યો. હવે તે
પશ્ચિમ દિશા સન્મુખ થઈ ગયો.

પેલા ભેદી આદમોએ તેની પીઠ
ઉપર લાત મારી અને જોરથી ઢોડાવ્યો !

લાખો પ્રેક્ષકોને જણાવવામાં આવ્યું
કે, 'જુઓ પૂર્વે ચાલતો માણસ હવે
એકદમ ઢોડી રહ્યો છે !"

પણ પેલું શુષ્ક રખાણું કે.....ઢોટ
કબૂલ; પણ અંધકાર [પશ્ચિમ] તરફ !

આ દેશની પ્રજાના સર્વતોમુખી
વિનિપાતમાં સૌથી વધુ જવાબદાર કોઈ
હોય તો તે ત્યાગી-સંસ્થા છે એમ શા
માટે ન કહી શકાય ?

જો આજે પણ આ ભાંગી-તૂટી
સંસ્થા પ્રત્યે પણ સમાજની શ્રદ્ધા છે,
અદબ છે તો તેનો શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ લાભ આ
સંસ્થાએ કેમ ન ઉઠાવ્યો ?

મકાનમાં ચોરી થઈ તેમાં જેટલો
અપરાધી ચોર છે તેનાથી પણ વધુ
અપરાધી ઊંઘી ગયેલો ચોકીદાર નથી શું ?

શું આ કાળ ચોકીદારોને મીઠી
નીંદર માણુવાનો કાળ છે ? આ શહામૃગ-
શાહી જ પ્રજાને સર્વનાશની ખાઈમાં
ધકેલી મૂકતી નથી શું ?

જો નવી પેઢીને પોતાના દુષ્કૃત્યોનો
જૂઠો બચાવ બતાડીને આંખે ઊંધા પાટા
ન બાંધવામાં આવે તો આ પેઢીના યુવાનો
અને યુવતીઓ પોતાની શક્તિને સન્માર્ગે
વાળી શકે તેમ છે. અનેકોનાં જીવનોના
ઉદ્ધારક પણ બની શકે છે.

શું વડીલો પોતાની પછડ મૂકશે
ખરા ?

‘ભારતે પ્રગત કરી છે; વકાસ સાધ્યો છે; પ્રકાશ મેળવ્યો છે.’ એવું ચારેબાજુ જોરશોરથી પ્રતિપાદન થઈ રહ્યું છે.

હું પણ તેમાં સંપૂર્ણ સંમત છું. સવાલ એટલો જ છે કે આ પ્રગતિ, વિકાસ અને પ્રકાશ કેનાં થયા છે ? એની સ્પષ્ટતા થઈ જવી જોઈએ. નહિ તો નવી પેઢી આ ભૂમરાણથી ખૂલાવામાં પડી જશે.

મારી દૃષ્ટિએ હરામખોરી, ભેળસેળ, વિશ્વાસઘાત. છેતરપિંડી, વ્યભિચાર, નાસ્તિકતા, ભોગલપટતાના માર્ગે જોરદાર પ્રગતિ થઈ છે ? જોરદાર વિકાસ થયો છે !

બાકી સદાચાર, પરાઈ પ્રેમ, ત્યાગ, તપ, તિતિક્ષા, કૃતજ્ઞતા વગેરે માર્ગે તો આ દેશની બુદ્ધિજીવી પ્રજાએ કારમી પીછેહઠ કરી છે !

જે રામરાજ્ય સ્થાપવાની સહુ વાતો કરે છે તે એ વાત તો જાણે છે ને કે રામચન્દ્રજીએ હક્કથી મળતા રાજ્યને પણ લાત લગાવી હતી !

આ પ્રજા ભલે હક્કનું જતું ન કરે; પણ હરામનું તો છોડે ! જો એટલું નક્કી કરે કે હરામનું કશું લેવું નહિ તો કળિકાળનું એ રામરાજ્ય જ કહી શકાય.

પરાજિત થયેલા હિટલરના પક્ષ-
કારોએ ગોરાઓને સ્પષ્ટ શબ્દોમાં સુણાવી
દીધું હતું કે, “તમે અમારા બધા શસ્ત્રો
છીનવી લેશો તો ચ તમારા તરફના
ધિક્કારનું શસ્ત્ર જ્યાં સુધી અમારી પાસે
છે ત્યાં સુધી તમે અમારી ઉપર વિજય
હાંસલ નહીં કરી શકો !”

વાસનાઓએ આપણી ઉપર ગમે
તેટલો વિજય મેળવ્યો હોય પણ જ્યાં
સુધી તેની તરફ ધિક્કારની નજર રાખીશું
ત્યાં સુધી તે વાસનાઓ વિજય-વાવટો
ફરકાવી શકે તેમ નથી ! વાસના પ્રત્યે
ધિક્કાર ચાલુ રાખો ! એક દી તે જરૂર
વિજય અપાવી દેશે.

કેવા છે; આજના ધનપતિઓ અને
ખુરશીપતિઓ ! કરોડો લોકો ભૂખ્યા મરે
છે; ઉકરડામાં પડેલી માનવ-વિઠામાંથી
અનાજના કણો એકઠા કરીને ખીચડી
બનાવે છે ત્યારે આ કૂર લોકો કાર્પિ-
સ્ટાર હોટલોની એક યાળીના સિત્તોરથી
હોલસો રૂ. નું ખિલ ચૂકવે છે ! કેવા નદંદત
અને નિર્લજ્જ !

લોગના તીવ્ર રસો આથી પણ ખૂબ
ખરાબ છે કે તેથી જીવમાત્ર પ્રત્યે આવી
કૂરતા જન્મ પામે છે.

આર્યાવર્તની સંસ્કૃતિની રક્ષા કાળે
બલિદાનો—પુરુષોનાં કેસરિયાં અને સ્ત્રી-
ઓનાં બેહર—દર્દને જે આદર્શોનાં આ
ધરતી ઉપર મંડાણ થયા છે એને મારી
નાંખીને વ્યક્તિગત ભોગસુખો મેળવીને
જીવવાનો આ પ્રબલ લગીરે અધિકાર
નથી.

કોઈ કોલેજ-કન્યા પ્રમમાં પડીને
કોઈ યુવાન સાથે ‘લવ-મેરેજ’ કરીને
સીતા અને પદ્મિનીનાં બલિદાનો જે
નિષ્ફળ બનાવે તો કદાચ એનું જ સુખી
જીવન ઊથલી પડીને જ રહે.

એ કરતાં તો બહેતર છે કે આદ-
ર્શોને જીવંત રાખવા માટે વ્યક્તિએ
મરી જવું.

કોઈ માણસના ગુણો ઉપર તમે
આક્રીન પુકારી જાઓ તેથી ત્યાં ને ત્યાં
તેની પ્રશંસા કરવા લાગી પડશે નહિ.

આ દુનિયા ઇર્ષ્યાથી ઊભરાઈ ગઈ
છે ! કદાચ તમારી પ્રશંસા જ તે માણ-
સની પ્રગતિમાં પેલા ઇર્ષ્યાળુઓને પથ્થર
બનાવીને, ગોઠવીને : અવરોધો ઊભા કરી
દેવામાં નિમિત્ત બની જાય !

જેના અંગે લુગડાં જ નથી એવાને
 ખોવાનું ચ શું ? અને લૂટાવાનું ચ શું ?
 પશ્ચિમ પાસે કોઈ સંસ્કૃતિ જેવી વસ્તુ
 જ નથી ! નગ્ન થઈને રખડે કે
 લાજવાળા જીવન જીવે તો ચ તેને તેમાં
 ખોવાનું શું ?

પણ આપણે થોડા જ તે લોકોનું
 અનુકરણ કરી શકીએ ? એમ કરવા જતાં
 તો આપણી હીરા-માણેકથી ચ મૂલ્યવંતી
 સંસ્કૃતિ ખોવાય; લૂંટાય કે ચોરાઈ જાય !

આ ચોખ્ખો તક્ષાવત સમજીને હવે
 સહુ અધાનુકરણથી પાછા વળીએ તો
 સારું.

www.yugpradhan.com

જ્યાં પાપોની મહેફિલ ઊડી છે ત્યાં
 હજી ધરતી કંપી નથી; સમંદરોએ માઝા
 મૂકી નથી તો ભારતનો ત્યાં સુધી ભયભીત
 થવાની જરૂર નથી. એમનાં પાપો કરતાં
 ભારતનાં પાપો કાંઈકે પણ ઓછા તો
 છે જ. પહેલો સર્વનાશ એ દેશોનો; પછી
 ભારતનો ! પણ સખૂર ! પછી ચ સર્વનાશ
 શા માટે ? આવથી જ કરેલા પાપોને
 સાફ કરવામાં આવે તો સહાનો સૂરજ
 ઊગતો જ રહી જાય ને ?

હાય ! કેટલાં વ્યાપી ગયા છે; ઘોર
હિંસા અને અઘોર દુરાચારનાં પાપ, આ
ભારતની ધરતી ઉપર !

ચારે બાજુ મારો જ મારો ! ઢોર
મારો, માછલાં મારો, દેડકાં મારો; વાંદા
મારો; ઉંદર મારો. ખેતરમાં જીવાત, સર-
હદે શત્રુઓ; દવાના પ્રયોગોમાં પ્રાણીઓ
મારો. હવે વાત આગળ વધે છે. પેટમાં
બાળકને મારો; બુઢા મા-બાપોને મારો;
રોગી દહીંઓને મારો....

અને બીજી બાજુ દુરાચારનું તાંડવ !
સિનેમા, સહશિક્ષણ, નસબંધી અને
નિરોધ, છૂટાછેડા અને ગર્ભપાત, કેપ્રે
વગેરે ડાન્સ, ઝોબેરોય વગેરે હોટલો,
ટેલિવિઝનો અને બદ્ધ પ્રિન્ડસો ! અઘોર
અનાચારનાં જનક બની ચૂક્યા છે !

આ દેશને 'આર્ય' કહી કેમ શકાય ?
હા....એક જ કારણે આવા ય દેશને
આર્ય કહી શકાય.

તે એ કે અહીં આજે પણ એવા
દેટલાકે મૂઠીભર માણસો [સંતો, અને
સમજનો] છે જે સંપૂર્ણ આર્યકક્ષાનું
જીવન જીવે છે ! અને એમના જ પુણ્યે
ધરતીને મૃજતી અટકાવે છે; પાપીઓને
મરતા બચાવે છે ! બાકી આર્યત્વ જેવું
અહીં કશું જ નથી !

આ દેશમાં મનનો વિકાર પણ
 મોટું પાપ ગણાતો હતો. પોતાની પ્રજાની
 બે કન્યાનાં રૂપ જોતાં તે રાજકુમારને
 મનોવિકાર જાગ્યો, અને તરત જ મિત્રને
 તે વાત કરતાંની સાથે અરૂણેથી પડતું
 મૂકીને મોતને ભેટ્યો !

તીર્થયાત્રાએથી પાછા ફરેલા રાજાએ
 દીકરાના આપઘાતની વાત સાંભળી ત્યારે
 રાજસભામાં તેણે હસતાં હસતાં કહ્યું કે
 “હજી મારા પૂર્વજોનું પુણ્ય ખૂબ તપે
 છે કે મારા પુત્રે બગડતાં પૂર્વે મોત મીઠું
 કરીને આરોગી લીધું !”

ક્યાં એ આર્ય પ્રજા ! આર્યત્વથી
 ધગધગતા ગોળા જેવી; અને ક્યાં આજની
 આર્ય પ્રજા ! અનાર્યતાની ખાઈમાં
 ખાબકી પડેલી !

કેવો હતો આ દેશ ? જ્યાં જટાયુ
 જેવાં પંખીઓ; ચંડકૌશિક જેવા સર્પો
 અને ઘોડા તથા બળદો પણ ધર્મીજનોના
 સંગે ધર્મી બની ગયા હતા !

અને આજે ! ધર્મી કુટુંબોના નળી-
 રાઓ કુછંદે ચડીને દારૂ અને દુરાચારની
 ધરતી ઉપર આજોડે છે; દુર્ગતિએ જવા
 દોટ મૂકે છે ! કોણ ઉગારશે આ નવી
 પેઢીને ?

પાપો તો ખરાબ જલ પીવાથી, શરીરમાં થતા વાળા જેવાં છે. શરીરના કયા ભાગમાંથી વાળો નીકળશે તેની ખબર ના પડે. તેમ જીવનના કયા ક્ષેત્રમાંથી પોતાનું પાપ પ્રજ્વળશે તેની ખબર ન પડે. રોગરૂપે, દેવાળારૂપે, કૌટુંબિક કલેશરૂપે, પ્રિયજનવિયોગરૂપે પણ પાપ પ્રગટી શકે છે.

જો આ દુઃખ વેડી શકાતાં ન જ હોય તો પાપો સેવવાનું જ બંધ કરી દેવું જોઈએ.

અને જો પાપો સેવવાં જ ન હોય તો વધુ ધનવાન બની ન જવાય તે માટે પૂરી તકેદારી રાખવી જોઈએ.

www.yugpradhan.com

જો લાખો વર્ષોની સંસ્કૃતિના વૃક્ષને જડમૂળથી અંત્રિજોએ હચમચાવી નાંખ્યું—હચમચાવી શકાયું—તો હજી તો જેને માત્ર સાડા ત્રણસો વર્ષ જ થયાં છે તે અંત્રિજોએ ઉછેરેલા મહાવિદ્વતિના વૃક્ષને જડમૂળથી ઊખેડીને ધરતી ઉપર કેમ ઢાળી ન શકાય ? એ લોકોની કાર્યવાહી જ આપણને બળ પૂરી દેતી નથી શું ? હા.... હતાશ માટે બધું જ અશક્ય છે. આશા-વાદીને માટે આ દુઃશક્ય હશે પણ અશક્ય તો નથી જ

એ તો જેવો ધ્વનિ તેવો પ્રતિધ્વનિ.
જિંઠા લેંકાર ફવામાં તમે જે શબ્દ બોલો
તે જ શબ્દ સામે તમને મળે.

હુઃખ દેશે તો હુઃખ જ મળશે.
પ્રેમ આપશે તો પ્રેમ મળશે.
મોત આપશે તો મોત મળશે.
ધિક્કાર આપશે તો ધિક્કાર મળશે.
વિશ્વનો આ નિયમ છે, તેનો
અસ્વીકાર કરવાથી નિયમ તૂટી પડતો
નથી ? તમારે શું જોઈ એ છે ?

સુખ ? તો અન્યને સુખ આપો !

પ્રેમ ? તો સહુને પ્રેમ આપો.

‘દીધા વિના મળતું નથી’ એ વાક્ય
કદી ભૂલશો નહિ.

આજ તો જાણે એવું ફાટ્યું છે કે
સમસ્ત પ્રજાને કાળાં પાતકોથી ઉગારી
લેવાનું કામ લગભગ અશક્ય બની ગયું
છે !

હવે તો પોતાના ઘરનો માલિક
પોતાના ઘરમાં યુદ્ધના ધોરણે કામગીરી
ચાલુ કરી દે; ચારે બાજુથી વિકૃતિના
ઉકરડાને બારીમાંથી બહાર ફેંકવા લાગે
તો કદાચ ‘ઘર’ જિગરી જાય ખરું. હજી
એમાં હતાશ થવાનો સમય આવી લાગ્યો
નથી.

વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં જાણે કે તમે બેઠા હોય તેમ વારંવાર ‘હાઉ’ અને ‘બહાય’ ધર્મક્ષેત્રમાં કર્યા કરો તે બ્યાજબી નથી. ધર્મક્ષેત્રમાં તો આવી શંકાશીલતા ઘોર પરાજય અપાવે. અહીં તો શ્રદ્ધા જ સ્વાસ, અને શ્રદ્ધા જ ઉત્ત્ત્વાસ છે.

‘સંશયાત્મા વિનસ્યતિ’ એ ગીતા-વાક્ય ખૂબ યથાર્થ છે,

તે તે સ્થાનમાં તેનું તેનું જ મહત્ત્વ હોય. સ્થાનફેર થયા પછી પદાર્થફેર પણ કરવો જ પડે.

જમીન ઉપર હાર્થી બળવાન ! પણ પાણીમાં તો મગર જ બળવાન !

અપરાધીને ક્ષમા ધર્મક્ષેત્રે બળવાન !
રાજક્ષેત્રમાં તો સજ્જ જ બળવાન !

નારીને રૂપ, સાધુને પદવી, યુવકને વિદ્વત્તા, વેપારીને ધન, પુરુષને સત્તા વગેરે પચવાં એ અતિ મુશ્કેલ છે. આ વસ્તુઓ જેની પાસે હોય એનું જીવન સ્વાડે ચડી ગયાના સમાચાર જો તમને મળે તો તમે જરાય નવાઈ પામશો નહિ.

ગુરુકૃપા કે પ્રભુભક્તિ સિવાય આ વસ્તુઓનું પાચન લગભગ અશક્ય છે.

‘રૂપવતી ભાર્યા શત્રુ’ એ નીતિ-વાક્ય આ સંદર્ભમાં ઘણું જ અદ્ભૂત છે.

ઇતિહાસ હાથે કરીને જ વિકૃત
રચાયો છે એમ નથી લાગતું ? સ્વરાજતાં
આંદોલનો ઉભા કરાવીને અગ્રેજોએ
કેટલાક માણસોને તો બાંહેધરે એક રાતમાં
ભારતના પ્રથમ હરોળના નેતાઓ બનાવી
દીધા !

ભૂતકાળમાં જેઓ ખરેખર નિશિષ્ટ
વ્યક્તિત્વ ધરાવતા હતા તેમને વિસ્મ-
રણની ખાઈમાં ધકેલી દેવાયા.

વામનો વિરાટ બની ગયા !

વિરાટ વામન બની ગયા !

ખેર....કોઈ ના બનાવવાથી કોઈ કશું
બની જતું નથી. વળી એક દિવસ આવશે;
જ્યારે પ્રજાના અંતરમાં વિરાટ, વિરાટરૂપે
સ્થપાશે, અને વામન ફેંકાઈ જશે.

જે માણસદો, કથકો, ચારણો,
ઇતિહાસનાં શૂરાં પાત્રોની ગામડે ગામડે
કથા કહીને નવી પ્રજાનું ચારિત્ર્ય નિર્માણ
કરતા હતા, હાય ! તે જ બિચારાઓને
સિનેમાની ટિકિટ મેળવવા માટે 'કથૂ'માં
બિભેલા, ટિકિટ ન મળતાં નિહાસો નાંખીને
લથડતે પગે ઘેર જતાં જોઈને હૃયામાંથી
તીણી વેદનાની ચીસ નીકળી જાય છે !

બિંધ, અંધકાર અને એકાંત એ
એવાં તત્વો છે કે જેમાં પોતાનું જીવન,
પોતાનો સ્વભાવ એના ખુલ્લા-સાચા-
સ્વરૂપમાં પ્રગટ થઈ જાય છે. એ વખતે
જ ખબર પડે છે કે કાળેયુગનો આદર્શ
સમાજના ભય વગેરેને કારણે જ દુનિયામાં
સોદામણો અને સારો દેખાય છે, બાકી
હકીકતમાં તે અત્યંત ગિદામણો છે, ખૂબ
જ ખરાબ છે.

એની કાચા કરતાં ય એમાંથી
પ્રગટેલા એનાં પાપોના કાળા ગિદામણો
પડછાયા ઘણા મોટા અને ખૂબ ભયાનક
છે !

www.yugpradhan.com

બાળકોની ઉપર બાપાનું, પત્ની
ઉપર પતિનું, વહુ ઉપર સાસુનું, પ્રભુ
ઉપર રાજાનું, રાજા ઉપર સતોનું, અને
સતો ઉપર ધર્મશાસ્ત્રોનું અસાચક હતું.
સહુ આજ્ઞામાં રહેતા, એના ઉલ્લાંઘનને
મહાપાપ સમજતા.

આજે ? કોઈ જ કોઈની પણ
આજ્ઞામાં નહિ. બધા સ્વતંત્ર થયા અર્થાત્
સ્વચ્છંદી બન્યા ! આર્યપ્રજાની બેહાલીનું
મૂળ અહીં જ પડ્યું છે, બીજે કયાં ય
કોઈ ખોળવા જશો જ મા !

જો મારી વાત સાંભળવી તમને
ગમતી હોય તો એક વલુમાગી સલાહ
તમને સહુને આપી દઉં કે જો ભોજનાદિ
અંગેનાં ઘણાં પાપોમાંથી તમારે બચવું
હોય તો કમ-સે-કમ બહારની કોઈ પણ
ચીજ ખાશો નહિ; રે ! હોટલનું પાણી
પણ નહિ. કઢાયાં દૂધ અને ઘીના લયકા
કરતાં ય હોટલાઆ ગ્લાસ દ્વારા પીવાતું
પાણી ચિત્તમાં ભયંકર વિકારો ઉત્પન્ન
કરવાની તાકાત ધરાવે છે !

ન સમજાય તો કોઈ અનુવંશ-
શાસ્ત્રીને આ વાત પૂછી લેજો.

www.yugpradhan.com

કોઈ નેતા મહાન નથી; કિન્તુ એણે
નક્કી કરી આપેલી નીતિ જ મહાન છે.

જો નીતિ જ નબળી હશે તો બજા-
વાન નેતા પણ ભિયલી પડશે.

નેતાથી ચાલતું તંત્ર નેતાના જીવન-
કાળ જેટલું જ આયુષ્ય ધરાવતી હોય
છે. નીતિથી ચાલતું તંત્ર દીર્ઘજીવી બને
છે. કેમકે નેતા જાય તો પણ તંત્ર ચાલુ
જ રહે.

નેતાનિષ્ઠ નહિ પણ નીતિનિષ્ઠ
તંત્ર હોવું ઘટે.

આ કારણે જ આર્યધર્મો ટકી
ગયા છે !

ધર્મ વિના જન-જાગરણ કે જન-સુખાકારી કશું જ સંભવિત નથી. એક ઘર હીઠ એક પણ વ્યક્તિ પોતાનું જીવન વ્યવસ્થિત બનાવે તો પણ ઘરના પાણિયારે પડેલા દીપકની જેમ તે સર્વત્ર પ્રકાશ ફેલાવી શકશે.

સંખ્યાની ચિંતા કોઈ કરજો મા !
'એકથી શું વળે !' એ પ્રશ્ન જ અસ્થાને છે. આકાશમાં એકલા ચાંદથી કે એકલા સૂરજથી શું નથી થયું ?

ગીરનાં જંગલમાં એકલો સિંહ,
હજારો ગાડરો અને શિયાળિયાંએ! સામે
અડીખમ ઉભો રહે છે ને ?

બાવનાચંદનના વનમાં લાખો સાપને
નસાડી મૂકવા માટે એક જ મોરલો કાફી
બની બાય છે ને ?

ધર્મક્ષેત્રે સંખ્યા જોવાતી જ નથી;
જોવાય છે માત્ર ગુણવત્તા !

આ દેશની પ્રજાનું નિકંદન માઓ,
માર્ક્સ અને મેકોલેએ કાઢ્યું છે. માઓએ
આધ્યાત્મિક ક્ષેત્રે, માર્ક્સે આર્થિક ક્ષેત્રે
અને મેકોલેએ શિક્ષણ ક્ષેત્રે 'જોખખાડિંગ'
કર્યું છે. એમના જેટલો નાશ તો ચંગીઝ-
ખાનો અને અમીચંદો કે મીરજાદરો
પણ કરી શક્યા નથી.

સહુને ‘મોળ-ફીઅર’ ટોળાંને। જાય
લાગી ગયો છે ! કોઈ પણ સારું કામ
કરતાં માણસને મનમાં વિચાર આવી
જાય છે કે, “મિત્રો” સ્વજનો વગેરે મને
‘ભગત’ કહી દેશે તો ? મારી ઠેકડી
ઉડાવશે તો ?”

આ ખૂબ જ દુઃખદ બીના છે.
થોડાક તો નિર્ભય બનેા ! બહાર આવો !
સારા બનેા ! તેથી અનેકોને સારાપણાને
એવ લાગતાં તે બધા સારા બનવા
લાગશે ! કોકે-કેટલાકે-તો આ પ્રશ્નને
ઉગારી લેવી જ પડશે ને ?

www.yugpradban.com

જો સંસારત્યાગીને સાધુ ન જ
થઈ શકાય તેમ હોય તો પણ મરીને
દુર્ગતિમાં ચાલી ન જવાય તે માટે સંસા-
રમાં રહીને પણ છેવટે જે શુભો ઉપર
તો અધિકાર મેળવી જ લેવો જોઈએ :

એક ભીતિ અને બીજો પ્રીતિ.

ભીતિ પાપની; અને પ્રીતિ પર-
માત્માની.

જે પાપથી ધૂળે છે અને જેને
પ્રભુની લગની લાગી છે એને મરણ પણ
મહોત્સવ બની જાય છે; પરલોકમાં એની
સદ્ગતિ નિશ્ચિત થઈ જાય છે.

સમય તો એવો આવી રહેલો
જણાય છે કે- માનવોને ખાવા માટે
માછલાં સસ્તાં પડશે અને શાક મોંઘુંદાટ
પડી જશે.

રાહત માટે ખોદાયેલાં તળાવો,
જાંધો, નહેરો, હવે મત્સ્યોદ્યોગમાં રૂપાંત-
રિત થઈ રહ્યાં છે. લાખો ટન માછલાં
ઉત્પન્ન કરીને દેશની પ્રજાને ખાવા માટે
સુલભ કરાશે; તેનો વધારો હૂંડિયામણ
રળી આપશે.

એક સમય હતો; બ્યારે કુમારપાળ
જેવા અહિંસાપ્રેમી રાજાએ પોતાની
હકુમતની બહારના કાશ્મીર જેવા દેશોમાં
નમ્ર વિનવણીથી માછલાં મારવાનું બંધ
કરાવ્યું હતું.

અને આજે ? શું આ બધી બાબતો
ફેરવિચારણા માંગતી નથી ?

લોકોએ ચૂંટેલી સરકારને લોકો
આટલી વાત કેમ રજૂ ન કરે !

અરે ! રાવણને પણ પરત્વીની
અસંમતિ સુધી કશું જ નહિ કરવાની
પ્રતિજ્ઞા હતી !

આજે આવા ય રાવણ કેટલા હશે ?
રામ.....રામ.....કરો ભાઈ.

વિનિષ્ઠાત ધાર્યા કરતાં વધુ થઈ
ચૂક્યો છે.

વીસ જ વર્ષ માટે જો સરકારી
હુકમથી ધર્માત્માઓનાં જીવનચરિત્રો
વાંચવા ઉપર સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ મૂકી
દેવામાં આવે તો ભારતીય સંસ્કૃતિનાં મૂળ
ઝિખડી જાય. પછી નવી પેઢીના એ માનવો
'માનવ' જ ન રહે.

હેવાનને પણ ઈન્સાન અને ઠેક
ભગવાન બનાવી શકે છે, આપણે પવિત્ર
ઇતિહાસ.

અફસોસ ! માતાઓ અને દાદીઓ
બાળકોને પવિત્ર કથા કહેવાના કાર્યથી
વિમુખ બની ગયા છે !

પવિત્ર કથાઓના જ્ઞાન વિનાનો
માનવી મૂળ વિનાના ઝાડવા જેવો; કેટલો
સમય એ લીલો રહેશે ?

જો તમારા ઘરમાં રામાયણ [ધર્મ-
ગ્રંથ] નહિ હોય તો તમારા હૈયે રામ
[ધર્મ] પણ નહિ જ હોય અને જે હૈયે
રામ નથી ત્યાં શેતાનનો વસવાટ નિશ્ચિત
છે.

શું આપણે શેતાનના કબજે રહેવાનું
કદી પસંદ કરશું ખરા ? જરાક તો સમ-
જાણે; આમ આંધળુકિયાં કરવાથી તો
આપઘાત થાય છે !

નજરચૂક કરાવી દેવાનો દેશી-પર-
દેશી અંગ્રેજોનો કેવો અદ્ભુત કિમીઓ છે ?

તમે અહિંસાપ્રેમીઓ માંસાહારના
વ્યાપક પ્રચારનો જોરદાર વિરોધ કરવાને
કમર ન કરો તે માટે તમારી સામે
શાકાહારના પ્રચારનો સુંવાળો અને આક-
ર્ષક કાર્યક્રમ તેમણે મૂકી દીધો. ક્યાં
કરો તમે શાકાહાર-પ્રચાર !

પછી જોરોકટોક ચાલતો જ રહે
માંસાહારનો પ્રચાર !

સો કિલોમીટરના વેગથી ધસમસતી
ઢાઝગોળો ભરેલી ટ્રેનને આડે સૂઈને
અટકાવનારા વીરપુરુષો ભોળવાઈ ગયા !
રચનાત્મક કોઈ કાર્યક્રમના ચૌદમી સદીના
બેલગાડામાં ગોઠવાઈ જઈને સ્તો !

ભારતને એનું ભોળપણ ખૂબ ભારે
પડી રહ્યું છે હોં !

નવું જે કંઈ બની રહ્યું છે;
તેમાનું ઘણુંખરું પ્રજા અને સંસ્કૃતિનો
સર્વનાશ બોલાવનારું છે. આથી નવી
બધી જ બાબતો ‘ન્યુ-વેવ’ જમાનો,
પવન, વિકાસ, કે પ્રગતિના નામે હાંકી
દેવાય છે. જો કે આમાં તેના ચાલકોને
જખ્ખર સફળતા પણ મળી છે, પણ
પ્રજાનું ભાવી તો ખૂબ જ અંધકારમય
જણાય છે.

પરિવર્તન ક્યારેક તે આવશે જ;
કદાચ રાતોરાત; લશ્કરી પતટાની જેમ.
હા, માનવીય સંતોનાં બળો આ પલટો
નહિ લાવી શકે. પ્રજામાં વ્યાપક સ્તરે
વધી પડેલી ઉચ્ચતમ દુષ્ટતાઓને સંતોનું
બળ કદાચ કાબૂમાં નહિ જ લઈ શકે.

પણ એ તો પેટી કુદરત [કર્મ] જ
બધું કામ પતાવશે. એકેકાનો ફેંસલો
કરશે.

ક્યારે? એ જ મોટો હાતરડા જેવો
સવાલ છે; લમણે વાગે છે ખરો !

www.yugpradhan.com

સાધુ તે કહેવાય કે જેને સવાયું,
દોહું કે બમણું ભોગસુખ મળે તો ય
તેને થૂંકી નાંખે.

સાધુ તે છે જે તરસ્યો મરે પણ
અનાચારની પરબોનાં પાણી કદી ન પીએ.

આવા સાચા સાધુઓ જ જગતનું
કલ્યાણ કરી શકે છે. જો એમનું અસ્તિત્વ
આપણે સાચવી રાખવું હોય તો એ
સંસ્થામાં ભેગસેળ ન થઈ જાય તેની
જનતાએ ખૂબ જ સાવધાની રાખવી પડશે.

વેશમાત્ર ભેઈને જેને-તેને બૂકા
પડવાની પ્રજાની વૃત્તિ-પ્રવૃત્તિઓ ક્યારેક
દુષ્ટ તત્વોને ઉત્તેજન આપનારી બની
જાય છે.

અજૈન રામાયણમાં પક્ષીરાજ જટાયુનો પ્રસંગ આવે છે, સીતાજીનું અપહરણ કરતાં રાવણના કબજામાંથી સીતાજીને છોડાવી દેવા માટે જટાયુએ એકલપંડે સાહસ કર્યું; જે જીવલેણ નીવડ્યું.

રાવણની છરીથી કપાઈ ગયેલી ડોકવાળા જટાયુને વનવાસીઓએ આવું આંધળું સાહસ શા માટે કર્યું ? એમ પૂછ્યું.

જવાબ મળ્યો : હું પરિણામ તો જાણતો જ હતો, પણ “અધર્મ” મારાથી બેવાયો નહિ !”

અહો ! કેવું સૂત્રાત્મક વાક્ય !

www.yugpradhan.com

સંશોધન કરવાના નામે જો તમે ગુલામની પાંખડીઓને મરોડ આપવા જશો તો તે ગુલામ કરમાઈ જશે, સુવાસ ગુમાવી દેશે, અને તેમાં કીડા પડી જશે !

આજનાં સંશોધનો—લગભગ બધાં —આવાં જ કટુ-ફળોનાં સર્જક છે. નારી, શિક્ષણ, આયુર્વેદ, ખેતી વગેરે ક્ષેત્રોને સંશોધનના નામે રૂપશીને દેશી-અંગ્રેજીએ બરબાદ કરી નાખ્યાં છે !

આર્યાવર્તનાં ધર્મશાસ્ત્રો કહે છે કે
'સત્વ'ની કિંમત ઘણી મોટી છે; પરંતુ
તેનાથી ય વધુ કિંમતી તો લક્ષ્ય છે.

હોઠાયન્ત્ર વિનાની 'કવીન મેરી'
સ્ટીમર પણ શા કામની ?

પહેલવાનની ઉગામેલી મુઠ્ઠી દીવાલ
ઉપર ઠોકી દેવાય તો ? હાડકું જ ભાંગી
જાય ને !

દિશા વિના જ માર્ગ ઉપર ચાલ-
ચાલ કરવાથી કદી ઈચ્છિત સ્થળ પ્રાપ્ત
ન થાય.

ધર્મ ગમે તેટલો કરો પણ મોક્ષના
લક્ષ્યપૂર્વક જ કરજો; નહિ તો એ લક્ષ્ય
વિનાનો ધર્મ તો નારક કરતાં ય ભૂંડી
નીવડે તેવી સ્વર્ગની દુનિયામાં ભટકાવી
દેશે !

આ દેશની પ્રજાનો ઈતિહાસ તપા-
સશો તો એ વાતો આંખે ઉડીને વળગશે.

એક વાત એ કે યાદવાસ્થળીએ
જ આ પ્રજાને બચારે ને ત્યારે બરબાદ
કરી નાંખવાની કામગીરી બાજવી છે.

ભારતના વડાપ્રધાનશ્રીને જે કરવું હોય તે કરે; એમના હાથ ઘણા લાંબા છે....આ જ સુધીના ભારતના ઈતિહાસમાં કદી ક્યારેય કોઈના થ હાથ લાંબા ન હતા તેટલા લાંબા છે.

પણ નઅપણે સાચો ભારતીયજન એમને જણાવી તો જરૂર શકે છે કે, “જે દેશના લોકો પોતાની વસતિ ખૂબ વધારી રહ્યા છે, તે જ લોકો તમારી વસતિના ઘટાડાના કાર્યક્રમને ચુદ્ધના ધોરણે અમલમાં મૂકવાનું જ્યારે દબાણ લાવી રહ્યા છે, ત્યારે જરા ચેતજો.

કદાચ આ વસતિનો ઘટાડો વસતિમાં વ્યભિચારનો ભવાડો કરી બેસે; જેથી છેવટે નિર્માલ્ય વસતિનો ધુમાડો થઈ ને નષ્ટ થઈ જાય !

ઘટાડો કરવો જ હોય તો નિર્મળ પ્રહસ્યર્થના પાલનથી ક્યાં નથી થતો ? જ્યાં લાભનો કોઈ પાર નહિ અને પેલા ભવાડા અને ધુમાડાની કોઈ શક્યતા નહિ.”

કોઈના હાથે ‘મૂળ’ ખનવાનું હોવે તો આપણને લગીરે પાલવે તેવું નથી.

કયાં લટકે છે પાટિયું જેમાં લખ્યું
હોય, “મરણું બિન્દુપાતેન, હવિતં બિન્દુ-
રક્ષણાત્.” કેઈ નિશાળે, કેઈ હવાખાને,
કેઈ બહિર રસ્તે ? છે કયાં ય આ પાટિયું !
છે બોર્ડ; ફેમિલી-પ્લાનિંગનાં.

ગામડે ગામડે પ્રજાની વિશુદ્ધિ
સાથે અડપલા કરતા આવાં તોફાનોને
જખ્ખે કયાં વિના; ઉપરોક્ત પાટિયાં,
લાખોની સંખ્યામાં લગાડ્યા વિના કેઈ
નાના, તાત્યા કે લક્ષ્મીબાઈ બેઠી થાય
એ આશા અંજવાના જળ જેવી પૂરવાર
થવાની છે.

www.yugpradhan.com

ન્યાં માનવ-વસતિની ખૂબ અછત
છે ત્યાંનું યંત્ર-આધારિત આયોજન
બેઠેને; વસતિની સારી એવી છતવાળું
ભારત પણ તે યંત્ર-આધારિત નીતિ ઘડે
તો કરોડો લોકો બેઠારીના ખખ્ખરમાં
હોમાઈ બાય તેમાં શી નવાઈ છે ?

વિકૃતિઓની પોતાની એવી કેઈ
તાકાત નથી કે તે આર્ય-પ્રજામાં પોતાના
ડેરાતંબૂ કાયમી બનાવે ! હા....એના
પ્રત્યેની પ્રજાની દૂણી લાગણી જ એને
કાયમનું ઘર કરી આપે ખરી.

સખૂર ! તમારા ચૂંટેલા લોકો આ
દેશ ઉપર રાજ કરે છે એવું માની
લેવાની રખે બૂલ કરી બેસતા !

તમારી ઉપર તો રાજ કરે છે;
સેક્રેટરીએટમાં બેઠેલા સેક્રેટરીઓ ! તમે
તેમને ક્યે હી ચૂંટ્યા હતા ? રે ! એ તો
પરદેશીઓના જ માણસો હોય છે; પર-
દેશીઓના હબાણુ નીચે જ પ્રધાનોએ
પોતાના સેક્રેટરી તરીકે ગોઠવ્યા હોય છે.
આ પગારદાર માણસો જ બધી યોજ-
નાઓ તૈયાર કરે છે. પ્રધાનો તો બિચારા
કશું બચુતા ય હોતા નથી, એમને તો
માવજમાઈનું મત્તુ જ મારવાનું.

કેવી ખૂબી ! રાજ કરે છે સેક્રેટરી !
ના....પરદેશી ! છતાં કહેવાય છે કે રાજ
કરે છે; લોકોએ ચૂંટેલા માણસો !

જો તમારા હૈયે ઈશ્વર નહિ જ સ્થિર
થાય તો હૈયું ખાલી તો નહિ જ પડી
રહે; ત્યાં બધા જ 'નશ્વર' ગોઠવાઈ જશે.
તમારા જીવનને એની વાસનાઓ ઘરબાહ
કરીને રહેશે. જો તમે એ ઘરબાહી ન
ઈચ્છતા હો તો હૈયું ખાલી ન રાખો;
ત્યાં ઈશ્વરને ગોઠવી દો. એની ઉપાસના
દ્વારા તમારું જીવન આબાહ બની જશે.

નવી પેઢીના જીવન ઉપર વિલા-
સિતાનો જે રંગ ચડ્યો છે; એ હળદરીઓ
રંગ છે. જો કોઈ એમની ‘ખરી મા’ અને
અને એ રંગ ઉતારવાનો યત્ન કરે તો
તેને સંપૂર્ણ સફળતા મળે.

જેના બીજમાં ૩૦-૩૦ હળદર
વર્ષોની પેઢીઓના પુણ્યવંતા સંસ્કાર
ખેંચાતા આવે છે એની સામે આજના
ચડી ગયેલા રંગ-અને તે ય હળદરીઆ-
શી રીતે ઊભા રહી શકશે ?

પણ જરૂર છે; કોઈ ‘ખરી-મા’ની.
ધિક્કારની ભાષાથી નવી-પેઢીને
સન્માર્ગે કોઈ લાવી શકનાર નથી એ વાત
એમની મા બનવા મથતા સદુ સમજી
રાખે.

કેવો ભયાનક છે આ સંસાર ! અને
મેળવવા અને નભાવવા માટે માનવ કેટ-
કેટલી કાળી મજૂરી કરે છે ! ક્યારેક
અકળાઈને બાળી નાંખે છે લોહી, અને
ક્યારેક આલિંગીને ક્ષીણ કરી નાંખે છે
વીર્ય.

શરીરની સૌથી મહત્વની બે ય
ધાતુઓનો જે સંસાર સર્વનાશ કરે છે
તે સંસારને સારો કેમ કહેવો ?

નેપોલિયનના શબ્દકોષમાં ‘અશક્ય’
શબ્દ ન હતો. સંસ્કૃતિ રક્ષકોના જીવન-
કોષમાં “હતાશા”ને સ્થાન ન હોવું
જોઈએ.

ધર્મતત્ત્વ એનું કામ ક્યાં જ કરશે;
કદાચ આપણે નિષ્કળ જઈશું તો ય.

આ જુઓને; કેટલા લાખ વૃક્ષો
કપાઈ ગયાં તાં ? છતાં ય આલુ વર્ષમાં
કેટલો બધો વરસાદ વરસી ગયો ?

હૃદયની ડેરીઓ, રાસાયણિક ખાતરો,
ટ્રેક્ટરો, પંપો અને ‘જસી’ વગેરે
પ્રકારની નવી ઓલાદો આ દેશની પશુ-
વસતિને ખતમ કરીને જ રહેશે. પશુ
ઉપર જ જેની ભૌતિક સમૃદ્ધિનો આંક
ઉપર-નીચે બંધ છે તે ભારતની પ્રજા
પછી તો ભૌતિક સમૃદ્ધિથી પણ સાફ
થઈ જશે એમ નથી લાગતું ?

પુણ્ય કરીને ચોરે ને ચોટે પ્રશંસા
કરજો મા ! પ્રશંસાથી તો પુણ્ય ધોવાઈ
જશે. પાપ કરીને પશ્ચાતાપ ક્યાં વિના
રહેજો મા ! પશ્ચાતાપથી પાપ ધોવાઈ
જશે.

ફાટક આગળના પાટાની પટ્ટીએ
કોઈ નક્કલવાદીએ કાઢી લીધી ! ફાટકવાળો
ધસધસાટ ઊંઘતો હતો ત્યાં ધસમસતા
વેગે કોઈ મેઈલ-ટ્રેન આવી રહેલ છે.
ગાડર ચરાવતા કોઈ ભરવાડના હીકરાએ
આ હોનારતની ભયાનકતા કલ્પી લીધી !

ઉઠાડવા ક્યાં દોડે પેલા ઊંઘતાને ?
ઝટ માથાનું લાલ ફાળિયું ડાંગે ચડાવી
હૃદને દેવા મંડ્યો ‘ફક-બવ’નું સિગ્નલ;
બેરબેરથી હાથ હલાવીને !

એન્જિન-ફાઈવરે બ્રેક મારી ! માંડ
ફાટકે આવીને ગાડી થોભી ગઈ ! ભરવાડને
શાખાશી મળી !

મળે જ ને ? હોનારત અટકાવવાનો
સહુને અધિકાર ! આ કાળે તો ગાય
વાળે તે ગોવાળ ! બિલ્લાવાળા, ડીઝીવાળા
ઊંઘતા હોય ત્યાં....

સંતશાહીમાં સંતોના વિચારો નીચે-
નીચે ઉતરતાં હરિજનો, પછાતો સુધી
પહોંચતા....સહુ તેને પ્રેમથી અપનાવતા,

લોકશાહી તેનું નામ; જેમાં અભણો,
પછાતોના બહુમતી વિચારો ઉપર-ઉપરના
સબજનો, શિષ્ટો અને સંતોને પણ
ફરજિયાત સ્વીકારવા જ પડે ! કહો, આ
લોકશાહી શું ઉઠાળશે ?

આર્થાવર્તની સંસ્કૃતિનાં વૃક્ષ લીલાં-
છમ રહેતાં, બારે માસ.

કેમકે એનાં મૂળ ઊંડે ઊંડે જઈને
ત્રણ ઝરણાંને સ્પર્શ્યા હતા. ત્યાંથી એ
જીવન મેળવી લેતાં.

માનવતા, મર્યાદા અને અસ્મિતાનાં
એ ઝરણાં હતાં.

આજે મરી છે માનવતા; તૂટી છે
મર્યાદા અને ઘાયલ થઈ છે અસ્મિતા.

અને.....ત્યારથી જ આપણા માથે
પનોતી બેઠી છે.... ક્યારે એ પનોતી
ઊતરશે ? તે સમજતું નથી. કેમકે આર્ય
જ બધી રીતે અનાર્ય બતાવાતો ચાલ્યો
છે!

અરે ! યુવાનો ! માથું ફેરવીને શું
બકો છો કે “ઈશ્વરને અમે માનતા
નથી. એ હંબક છે” તમે જાણો છો કે
વૈજ્ઞાનિક જગતને બેતાજ બાદશાહ
આઈબટ્રી આઈન્સ્ટાઈન પણ સમીકરણો
કરતાં મૂંઝાતો હતો ત્યારે કાગળ ઉપર
‘G’ (God) દોરીને તેનું ધ્યાન ધરતો
હતો; તરત તેની મૂંઝવણ દૂર થઈ જતી
હતી !

જેમાં રામપુરી ચપ્પાની જરૂર નથી;
જ્યાં લોહી નીકળતું જ નથી; જ્યાં
ફોજદારી થઈ શકતી નથી, એવાં ઘણાં
ખૂન આ જગતની શ્રીમંતોની આલમના
લોકો ઠંડા કલેજે કરતા હોય છે.

જેની ઉપર તેમની આંખો લાલ
થઈ ગઈ તેની ઉપર જૂઠાં આળ ચડાવીને
તે સામાન્ય આદમીનું જીવન સમાજમાં,
વ્યવહારમાં, જ્ઞાતિમાં-બધે-એવું બરબાદ
કરી નાંખે છે કે તે આદમી બિચારો
ખોલે છે; “આનાં કરતાં મને ચપ્પાથી
કાપી નાંખ્યો હોત તો વધુ સારું હતું !”

www.yugpradhan.com

હલદીઘાટીના માનસિંહ અને રાણા
પ્રતાપ વચ્ચેના યુદ્ધની ભૂમિ ઉપર ચેતક
જેવા ઘોડાને અને રાણા માનસિંહના
હાથીને ય પોરસ ચડી ગયું હતું એ
ઈતિહાસપ્રસિદ્ધ તથ્ય છે.

અય, કમનસીબ માનવ ! તું કેટલો
સ્વાર્થી બન્યો છે ! તારા બાબા, જેબલી
અને મિસિસમાંથી કદી ય બિંચો આવતો
નથી ! રાષ્ટ્ર, પ્રજા, સંસ્કૃતિ, ધર્મ અને
શાસન-બધાંયનું લેલી રીતે ઠંડું ખૂન થઈ
રહ્યું હોવા છતાં; તું પણ તે જાણતો
હોવા છતાં; તારા પેટનું પાણી પણ
હાલતું નથી ! અરે ! પશુથી ય તું ભૂંડો
નીવડ્યો !

બુદ્ધિભવીઓને હું ક્યારેક પૂછું છું કે અનાજ, ખાંડ વગેરેની નિકાસ શા માટે કરવામાં આવતી હશે ? તેઓ મને કહે છે કે હૂંડિયામણુ કમાવવા માટે તેમ કરાય છે.

આ વાત મને જયતી નથી. મારો તો ખ્યાલ એ છે કે આ દેશની ભવન-જરૂરની તમામ ચીજો પરદેશ-ભેગી કરાવીને દેશની પ્રજાને મોંઘવારી આદિ દ્વારા ભૂખે મારી નાંખવા માટે જ ‘હૂંડિયામણુ’નું ઘેલું કોકે આપણને લગાડ્યું છે !

www.yugpradhan.com

એટલો ખરાબ છે; અપેક્ષાએ એકાંતવાસ ! એટલો જ ખરાબ બની જાય છે; ક્યારેક અતિ સહવાસ !

સહશિક્ષણ, સિનેમાઘરો, કલ્પો, દ્રશ્ય વગેરેની મુસાફરીઓ, પર્યટનો વગેરે અતિસહવાસની બદીઓના ખતરનાક કેન્દ્રો છે.

જેણે ઊગરવું હોય એ કેન્દ્રોની પાપલીલાઓમાંથી તેણે એનો પડછાયો પણ ન લેવો જોઈએ.

પેલા જૂના-જમાનાના દૈત્યો તો
મસાણુમાં સૂઈ ગયા છે. એમનો વંશવેલો
જ જાણે નામશેષ થઈ ગયો છે.

પણ સખૂર ! આ નવા ત્રણ મહા-
દૈત્યો પ્રગટ થયા છે તેનું શું ? જેમ
જેમ તેમને ઘાયલ કરવાનો વધુ પ્રયત્ન
થાય છે તેમ તેમના લોહીના પ્રત્યેક ટીપાં-
માંથી તેમના જેવા જ ખૂંખાર દૈત્યો પ્રગટ
થાય છે !

આ ત્રણ દૈત્યોનાં નામ છે : સિનેમા,
પ્રણયકથા અને ઉદ્ભટવેષ.

કોના ઘરને આ દૈત્યે ઉગ્ગડ નહિ
કર્યું હોય ! કોના જીવનમાં એમણે
પલિતો નહિ ચાંપ્યો હોય ! રામ જાણે.

મોક્ષલક્ષી ધર્મશાસ્ત્રની વાતમાં મત-
ભેદને કોઈ સ્થાન જ નથી ? પ્રામાણિક
કે અપ્રમાણિક એકે ન્ય મતભેદ અહીં
હોઈ શકે જ નહિ ! એ મતભેદ ઉભો
કરવો એ જ અપ્રમાણિક બાબત છે
પછી પ્રામાણિક મતભેદ પણ શેનો ?
અફસોસ ! આમ છતાં ય પોતાને ડહા-
પણનો ભંડાર માનતા બુદ્ધિભવીઓ
'પ્રામાણિક મતભેદ' ઉપર ભાષણો કરે છે.

કહે છે કે સમાજવાદ ગરીબો અને શ્રીમંતોને સમાન કરશે; આ અસમાનતા નષ્ટ કરવા માટે જ સમાજવાદ છે.

વાત તો સરસ છે....પણ પ્રશ્ન એ છે કે શું બધા ગરીબોને પુષ્કળ પૈસા આપીને શ્રીમંત જેવા સમાન કરી શકાશે ખરા ? એ તો સંભવિત જ નથી. ખરા ? એ તો સંભવિત જ નથી.

હા....શ્રીમંતોને લૂંટી લઈને ભિખારી જેવા સમાન કરી શકાય ખરા. ભલે.

પણ આથી ગરીબોને શું લાભ ? હા....શ્રીમંતાર્થ તરફની ઈર્ષ્યામાંથી એમને છુટકારો મળશે; પણ એલા પેટનું શું ? ઝૂંપડાનું શું ?

હાય ! તો તેવી સમાનતા કરી દેતા સમાજવાદને કરવાનો શું ?

ગિરના ગધેડાની પણ એલાદ સુધારવાના પ્રયત્નો ગતિમાન થયા છે. ઘોડા અને ગાયની બંનેને પણ ઉંચે લાવવાની યોજનાઓ ઘડાઈ રહી છે. તો આ માણસની એલાદ કેમ હાથે કરીને ભ્રષ્ટ કરાઈ રહી છે ? કેાકે તો શાણો જવાબ આપે !

હોય ! અમે એમને મારી નાંખ્યા !
 હવતાં જ મૂઆ કરી નાંખ્યા. એ હતા;
 આર્યાવર્તના સંતો ! કેટલાક મૂંગા રહીને
 શુદ્ધાઓમાં સાધના કરતા; અને એના
 પવિત્ર પરમાણુઓના વાયુ વિછોડતા. એ
 વાયુ અમારા જગતની અપવિત્રતાઓને
 નષ્ટ કરતો. તો ખીજ કેટલાક સંતો
 અમારા આત્મકંઠ્યાણુ માટે અમારાં
 નગરોમાં આવતા; મોહનિદ્રામાં ચકચૂર
 અમને પ્રભોધતા. અમારી અદ્ભ્ય વાસના-
 ઓનાં વિષ આશીષ-દાન દ્વારા દૂર કરી
 દેતા ! અમારો ભવ ઉન્નતતા !

હોય ! પેલા ગોરાઓને એ ખૂંચ્યા !
 અમને જ એમની સામે ઉશ્કેર્યા ! અમે
 એમને મારી નાંખ્યા ! એ ક્રિત્વર.....!

જો બિન-સાંપ્રદાયિકતાનો અર્થ
 એટલો જ હોય કે દેશમાં બધા ધર્મોને
 પાળવાની તેના અનુયાયીઓને સ્વતંત્રતા
 પણ દેશનો પોતાનો કોઈપણ એક ધર્મ
 નહિ ! તો તો આ વખતે હજી સહાનુ-
 ભૂતિથી વિચારી શકાય.

પણ દેશમાં એકેય ધર્મ જ નહિ
 રાખવો એવો જો અર્થ આપણું અંતિમ
 લક્ષ હોય તો તો ભારે થઈ જશે ! ધર્મ
 જ હવતી પ્રજા ધર્મ વિના શે હવી
 શકશે ? પાણી વિનાની માછલીની જેમ !

કેટલાક કહે છે કે લોકશાસનમાં
'બહુમતી' રાજ કરે છે. આ સાંભળીને
મને પ્રશ્ન થાય છે કે તો પછી તટસ્થ
[૪૮ ટકા] અને પરપક્ષના [૨૫ ટકા]
બધું મળીને જે ૭૩ ટકા માણસો થાય
છે તેની ઉપર ૨૭ ટકાની લઘુમતી કેમ
રાજ કરે છે ?

તેમાં ય વળી ૭ માણસની નાનકડી
તેમની કમિટી જીપ દ્વારા કેમ કામ
કરે છે ?

અને....આ વીડો શું છે ? એ તો
જંગી—અતિ જંગી લઘુમતી જ છે ને ?
તો રાજ બહુમતીનું શી રીતે કહેવાય ?

www.yugpradhan.com

આજના રાજનીતિવાળા લોકો શું
એવી તો વ્યાખ્યા નહિ જ કરતા હોય ને
કે જેના અનુયાયી બહુમતીમાં હોય તે
ધર્મ; અને લઘુમતીમાં હોય તે સંપ્રદાય !

જે ગર્ભિત રીતે આવી કોઈ વ્યાખ્યા
હશે તો અંતે તો વિશ્વમાં બહુમતી
ઈસાઈઓની છે માટે ઈસાઈએ જ ધર્મ
અને બાકીના બૌદ્ધ, વૈદિક, જૈન વગેરે
સંપ્રદાયો. તો આ ભારત-રાષ્ટ્રને બિન-
સંપ્રદાયિક કરવાની પાછળ કાંઈ આવ તો
નથી ને ? [બિન-ધાર્મિક રાષ્ટ્ર કેમ કહ્યું
નથી ?]

કેટલીક બાબતો તો એવી આપણે
ત્યાં પેઢી છે કે જેણે દેશની ખાનાખરાબી
કરી નાંખવામાં મોટો ભાગ ભજવ્યો છે;
પણ તો ય આપણે તે બાબતોને ફગાવી
દેવા માટે કદી તૈયાર નથી ! કેમકે તે
આપણા ઘરમાં—ભલેને કોકે મૂકેલી વસ્તુ
હોવાથી આપણને તેની ભારે મમતા જાગી
છે ! હાય ! ઘરમાં કોકે મૂકેલો એટમગોળ
પણ મમતા કરવા લાયક ! રે ? ફૂટશે
ત્યારે શું થશે ઘરનું !

ત્રીસ વર્ષ પૂર્વતાં જ અધ્યાસનાં
પુસ્તકોમાં લખાવાતું હતું, “સુખમાં કદી
છકી ના જવું; દુઃખે હિંમત ન હારવી,
સુખ-દુઃખ સદા ટકતાં નથી, એ નીતિ
ઉરમાં ધારવી.” હવે ? આ ઠેકાણે, ‘કાળુડી
ફૂતરી ને કાળાં ગલૂડીયાં....’ આવ્યું છે !
દેશના સસ્કારપ્રેમી જનો ક્યારે જાગશે ?

ફૂતરાને મારવો હોય તો તેને હડ-
કાયો જાહેર કરવો પડે છે. તેમ થાય તો
જ લોકલાગણી તરફેણમાં આવે.

સંપ્રદાયો ખતમ કરવા હોય તો
તેને જાગડેલા, અગડાણુ, નકામા, જાહેર
કરવા પડે છે !

હવે કયા હિન્દુઓને ક્રિશ્ચિયન બનાવવાના બાકી છે ? જેટલા શિક્ષિત હિન્દુઓ છે તે તો બધા ય એક અંગ્રેજ પાઠરીના કહેવા મુજબ તો, ‘સીધી કે આડકતરી રીતે ચર્ચા-સંસ્થાના સભ્યો છે !’ એટલે એમને તો ક્રિશ્ચિયન બનાવવાની જરૂર જ રહેતી નથી. વટાળ-પ્રવૃત્તિનો વિરોધ કરનારા માણસોએ પોતે જ પોતાનાં ખાન-પાન, બોલી-ચાલી, કપડાં-લત્તાં, રહેણી-કરણીમાં ક્રિશ્ચિયન લવનવ્યવહાર પેસાડ્યો છે ! વગર વટલાયે વટલાયેલાને શું વટલાવવાના ?

હા...જે અભણ છે તે પછાત વર્ગને ક્રિશ્ચિયન કરી શકાય ખરા ? કેમકે તે વર્ગ મહદંશે સાચો આર્ય છે ! અને આ પ્રવૃત્તિ તો તે વર્ગમાં તે લોકો કરી જ રહ્યા છે !

લાખો વર્ષોમાં આવેલા તમામ વંદોળો વચ્ચે જે સંસ્કૃતિનું વૃક્ષ અડોલ બિભુ રહી ચૂક્યું છે એનામાં પ્રગ્નનું હિત કરવાની અશક્તિનું ભાષણ કરતાં પહેલાં કોઈ પણ સુસ-જન સો સો વાર ફેર વિચાર કરે.

કેટલાક આર્યો ગભરાઈ ઊઠ્યા છે;
હિન્દુઓ ક્રિશ્ચિયન બની રહ્યા છે તેથી
પણ હું ધૂંલ ઊઠ્યો છું, ક્રિશ્ચિયનો હિંદુ
બની રહ્યા છે તેથી.

ધન ખાતર ધર્મ વેચીને જે હિન્દુઓ
ક્રિશ્ચિયનો બની જાય તે કેટલા બધા
નિર્માલ્ય કહેવાય ! તે ગયા તો ય શું અને
રહ્યા તો ય શું ? તેમને પાછા લાવવાની
જરૂર પણ શી ?

પરંતુ ગોરાઓ ભારતીય ધર્મોમાં
મોટી સંખ્યામાં જે પ્રવેશ કરી રહ્યા છે
તેમાં મને તો દહેશત છે કે સમય જતાં
આપણા ધર્મોના આચાર્યપદ સુધી તેઓ
પહોંચશે અને પછી જમાના પ્રમાણે
ધર્મક્રિયા અને ધર્મશાસ્ત્રોની આસાઓમાં
સુધારાઓ કરવાની વાત મૂકીને તેનો
જંગી બહુમતીએ અમલ કરાવશે. આ
રીતે તેઓ મૂળભૂત ધર્મ-વ્યવસ્થાઓના
અને ધર્મ-પરંપરાઓનાં મૂળિયાં ઉખેડી
નાંખશે !

ભલા ! હજારો આર્યોનાં બલિદાનો
દ્વારા સુદૃઢ બનાવાયેલા આદર્શોને કોઈ
પણ ભોગે 'જમાનો' 'પ્રગતિ' આદિના
નામે ખતમ કરજો મા ! એના કરતાં તો
એ આદર્શોને જીવાડીને આપણે મરી
જવું વધુ બહેતર છે.

થોડા જ સમય પહેલાં વાંચ્યું કે
અમેરિકન રાજકારણીઓએ ત્યાંની સર-
કારને ભારત દેશ માટે રિપોર્ટ પાઠવ્યો છે;
તેમાં જણાવ્યું છે કે જો ભારત પોતાની
૬૦ કરોડની વસતિને ગમે તે ઉપાયે ૭
કરોડની ન કરે તો તમામ સહાયો તેને
આપવાનું બંધ કરી દેવું જોઈએ !

હાય ! કૃરતા ! સ્વાધીન્યતા ! પરાર્થ-
રસિકતા !

અમારા બહારવટિયા ય પ્રહારચારી
હતા; નર્તકીઓ શીલવતી હતી; ચારો
નીમકહલાલ હતા, મંત્રીઓ વફાદાર
હતા.

હાય ! આજે આ દેશની પ્રબલને
થયું છે શું ? વાસનાઓનાં સુખ રોળવવા
જતાં એણે સઘળી પવિત્રતા ખોઈ નાંખી !

‘જેઈજ’ [પાયો] જ ઉથલાવી
નંખાયો; હવે શું થાય ! હવામાં ચણાતી
ઈમારતોનું જીવન કેટલું ! જેવી ક્ષણિક
ઈમારતોને જોઈને આનંદ શો ?

એક સોહાગણુ નારીને વિધવા કરી
નાંખ્યા પછી એના અંગે સોળ શણગાર એ
ખૂની સહ આપે તેમાં આનંદ શેનો ?

કેવો હતો આ દેશ ! તનના ગરીબો
 અહીં મનના અમીરો હતા ! અને પેલા
 કહેવાતા-દેખાતા ગોરાઓ ! ગમે તેટલા
 વિદ્વાન હતા તો ય જીવન જીવવાની જ
 કળાના અનપઠ અને અનજ્ઞાન હતા.
 એટલે'તો મહાન નાટ્યકાર સેકસપીયરે
 પોતાની સામે જ જેઠેલી પત્નીને જોતાં
 જોતાં તેની ઉપર જ કવિતા રચી અને
 તેમાં ઉપરની ચિંતા લખી કે, 'તું' જ્યારે
 મરી જઈશ ત્યારે મારું શું થશે ?

હવે જુઓ મજા ! આ અમારો
 નરસિંહ મહેતો ! ગાતો'તો એક ગીત
 એના ગોવિંદના ! ત્યાં સમાચાર મળ્યા કે
 'તમારાં ધર્મપત્ની વૈકુંઠવાસી થયા છે !

અને....જટ મહેતાએ ગાયું, 'ભલું
 થયું' સાંગી જ'જાળ; સુખે ભજ્યું શ્રી
 ભગવાન ! માટે જ તો આ દેશની પ્રજાનાં
 ભૂતકાલીન ગૌરવો અને એની અસ્મિતા-
 એની અમારા મગજમાં જે કિલો જેટલી
 રાઈ ભરી છે ! હશે; કદાચ આ જૂંપડા-
 પટ્ટીનો દેશ પણ એના રહેવાસીના દિલેર
 દિલની તોલે સમુદ્રની પેલેપારની ધરતીના
 ગોરા ધનાઢય લોકો બિભા રહેવાને ય
 લાયક નથી હોં !

રોજ છાપાંઓમાં કોઈ ને કોઈ
જીવજંતુને મારવાની યોજનાઓ વાંચવા
મળે છે. કોઈક હી મચ્છરો મારવાની તો
કોઈક હી માખીઓ મારવાની. વળી કોઈક
હી માછલાં મારવાની તો કોઈક હી ઉંદરો,
ભૂંડો કે વાંદરાઓ મારવાની.

મને મનમાં એમ થાય છે કે આજની
નવી પેઢીને આ રીતે મચ્છરમાર, માખી-
માર, ઉંદરમાર બતાવશે તો કાલે તે
માણસમાર નહિ બને શું ! આ ભાવી-
ચિંતા કેમ કોઈ કરતું નથી ?

www.yugpradhan.com

મુંબઈ અને મદ્રાસની હાઈકોર્ટે
એક રૂલિંગ આપ્યું છે; એમાં જણાવ્યું
છે કે “ધાર્મિક સંસ્થાઓમાં ‘ચૂંટણી’નું
તત્વ હાખલ કરવું નહિ; કેમકે ચૂંટણીના
બળથી ઘણું કરીને લૂચ્યા અને અનિ-
ચ્છનીય માણસો ચૂંટાઈ આવતા હોય છે.
ધાર્મિક સંસ્થામાં આવા માણસોની કશી
જરૂર નથી.”

આ રૂલિંગ વાંચીને મને પ્રશ્ન
જાગ્યો છે કે તો પછી દેશના તંત્રમાં
ચૂંટણીનું તત્વ શા માટે કાયમ કર્યું
છે ? શું દેશનો કારભાર દુષ્ટ માણસોથી
ચલાવવામાં વાંધો નહિ આવતો હોય ?

જે ભૂતકાળના લોકોને તમે અભણ, પછાત, રૂઢિચૂસ્ત, જડ અને અંધકાર-યુગના વાસી કહેવાનું સાહસ કરો છો, તે લોકોના સમયમાં આ ભારતની પ્રજા સાચાં સુખ અને શાન્તિથી શી રીતે જીવતી હતી ? તે તો કહો !

આજના લોકો તો શિક્ષિત, સુધરેલા, શહેરી, ‘ફોરવર્ડેડ’ કહેવાય છે ને ? તો આજના રાજમાં દેશનું નાવ બિંધુ કેમ વળી ગયું છે ?

હવે ક્યાં સુધી ભોળા લોકોની આંખે આવા બિંધા પાટા બાંધતા રહેવું છે ? ક્યાં સુધી આવાં જુઠાણાંઓનાં ઢાલ પીટ્યા કરવાં છે ?

www.yugpradhan.com

સાવધાન ! આપણી સંસ્કૃતિનો નાશ ખૂબ જ ભયંકર ચાલુબાજુ સાથે અને અતિ વ્યવસ્થિત આયોજનબદ્ધ રીતે કરાઈ રહ્યો છે. સંસ્કૃતિને જીવાડતાં તત્ત્વોને એવી રીતે નષ્ટબ્રષ્ટ કરતાં જવાય છે કે તે સાવ મરણતોલ હાલતમાં પટકાય છે. એમનામાં પુનઃ ચૈતન્ય પૂરવાનું કામ અતિ વિકટ બન્યું છે.

આગળ વધતાં જતાં એ આક્રમકો પાછળ ફરવાના તમામ માર્ગો બંધ કરતા જ આગળ વધી રહ્યા છે.

રાજકારણી માણસોમાં કૂરતા ન હોવી જોઈએ તેમ લોગપણ પણ ન હોવું જોઈએ. બીજાઓના લેદી વ્યૂહોને સમજવાની અને આગળથી પામી જવાની જાંડી સૂઝ તો એમની બાપીકી મૂડી હોવી જોઈએ. આજના કાળની અપેક્ષાએ આ વિચારણા છે. આજના રાજકારણીઓને કાંઈ પૂર્વજોના વંશપરંપરાગત-રાજ કરવાના-સંસ્કારો મળ્યા નથી. ખેતીખાતાનો પ્રધાન ખેતી જ ન બાલુતો હોય, અને ગૃહપ્રધાન દેશનાં રાજ્યોની સંખ્યા પણ ન બાલુતો હોય એવું પણ આજે બની શકે. આટલી બધી નાગુક સ્થિતિમાં જે લોગપણ લાગે તો પ્રજાનું શું થાય? એ કલ્પના બહારની બાબત છે.

ગુજરાતનાં ગામેગામ ભૂંડો ઉછેરવાની પ્રવૃત્તિ શું ગામડાંની ગંદકીની સાફસૂદી માટે છે? ના.....એ તદ્દન ખોટી રજુઆત છે. ખરેખર તો એમનું જંગી ઉત્પાદન કરી લઈને કતલ કરવા દ્વારા પુષ્કળ માંસ મેળવવાની જ યોજના જણાય છે.

કેટલી હિંસકતા વ્યાપી છે વાતાવરણમાં.

જો વસતિનો ઘટાડો ખરેખર શિષ્ટ-
જનોને અનિવાર્ય લાગતો હોય તો ભલે
...પણ તેના ઉપાય તરીકે ગર્ભપાત,
નસબંધી કે નિરોધનાં સાધનોનો ઉપયોગ
શા માટે અજમાવાય છે? આ તો પ્રજામાં
વ્યાપક સ્તરે દુરાચાર ફેલાવતાં કાતીલ
'રી-એક્શન' લાવનારી દવાની ગોળી છે!

આના કરતાં તો શાસ્ત્રનીતિનું શુદ્ધ
અર્થઘટન પાલન જ શા માટે ન કરવું?
વસતિનો-ઘટાડો થાય; ભવાડાનું રી-
એક્શન તો આવે જ નહિ પણ વસતિ
તનથી અને મનથી બચવાન બનવા લાગે!

www.yugpradhan.com

મહાબોધિ સોસાયટી, ગુરુદ્વારા
કમિટી, ગૌણુવ બોર્ડ, મુસ્લિમ લીગ,
કોન્ફરન્સ, પારસી પંચાયત વગેરે અનુક્રમે
બૌદ્ધ, શીખ, ગૌણુવ, મુસ્લિમ, જૈન,
પારસીઓનાં ધર્મશાસ્ત્રોની આજ્ઞાઓને
ખતમ કરવા માટે હશે ખરાં? કેમકે
આ બધી સંસ્થાઓ તો ચૂંટણી દ્વારા
મળતી બહુમતીને આધારિત છે. એમને
કાંઈ એમની શાસ્ત્રાજ્ઞા જોડે થોડો જ
સંબંધ છે?

કહેવાય છે કે અંગ્રેજોએ અખંડ ભારતના ટુકડા કર્યા અને ભારત ઉપર રાજ કર્યું; ‘ડીવાઈડ એન્ડ રૂલ’ એ તેમની રાજનીતિનું મૂલાધાર સૂત્ર હતું.

મારી નજરે આ વાત તદ્દન ખોટી છે. અંગ્રેજોએ ભારતના ટુકડા જરૂર કર્યા; સૌ પ્રથમ તેમણે બર્મા, સિલોન, પ્રદ્ધેશ વગેરેને અખંડ ભારતમાંથી જુદા પાડી દીધા. ત્યારબાદ તેમણે પાકિસ્તાનનો દૂકડો કરીને તેને જુદો પાડ્યો, પછી પાકિસ્તાનમાંથી થ બંગલાનો દૂકડો પડાવ્યો.

હવે એ દૂકડાઓ ઉપર નજર કરો. શસ્ત્રો અને ‘ફર્ટ’ એઈડ’નાં સાધનો બે દેશોને પૂરાં માડીને લડાવતા જ રહેવાની તેમની ભેદી નીતિના પરિણામે, સિલોન, પાકિસ્તાન અને બંગલા તો અસ્તિત્વ ગુમાવી દેવાની સ્થિતિ તરફ હસડાઈ રહ્યા છે. ભારત પણ અનેક રીતે ઘસાતું જ બન્ય છે. આમાં ટુકડા કરીને રાજ કરવાનું રહ્યું જ ક્યાં ? આ તો ટુકડા કરીને નાશ કરી નાંખવાનું ભેદી કાવતરું જણાય છે ! ‘ડીવાઈડ એન્ડ રૂલ’ની નીતિ લાગે છે.

ધ્યાનમાં લઈ લો કે તમારો 'ઉપર-
વાળો' કોણ છે ?

ધારે ત્યારે વરસાદ મોકલી દે; ધારે
તો વરસાદી વાદળોને વિખેરી પણ નાંખે;
ધારે તો સહાય મોકલે, ધારે તો એકા-
એક સાવ અસહાય સ્થિતિમાં મૂકી દે એ
જ 'ઉપરવાળો' કહેવાય છે ને ?

ઓહ ! તો તો 'ઉપરવાળો' સાબિત
થાય છે પરદેશી ગોરો. આને ય આ
દેશની ખાનાખરાળી કરી નાંખવાની એક
પણ પળ કે એક પણ તક તે જતી કરતો
નથી ! જો આને જ મોતને એ સોદા-
ગર થોડાંક જ શસ્ત્રો અહીં ફેંકી દે
એટલે આઝાદીનો ખેલ ખત્તાસ થઈ જાય
તેમ છે ! દયા છે તેની !

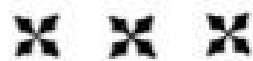

ધર્મ અને સંસ્કૃતિનો જે ભયંકર
વેગથી વિનાશ બોલાવાઈ રહ્યો છે, એ
જ વેગ જો આ જ રીતે ચાલુ રહેશે
[જો કે તે વેગ ચાલુ રહેવાનો જ નથી.
દેવી બળો આક્રમકોને જ ધરતી ઉપરથી
વહેલામાં વહેલી વિદાય આપી દેશે.] તો
ઈ. સ. ૨૦૫૦માં હિન્દુસ્તાન કબ્રસ્તાન
બની જાય તે સુસંભવિત છે.

પાણી વિના માછલી કેટલું જીવે ?

ના.... ખબરદાર! એ પુષ્પોને
'સંશોધન'ના સુવાળા નામે ડોઈ ચીમળો
મા!

સિદ્ધતાં તે સંશોધન જ્ઞતાં?
અમારા દેશની પ્રત્યેક વ્યવસ્થા સંતો-
મહાસંતો-દીધી છે! તારી, આરોગ્ય,
ખેતી, ધર્મ, વ્યાપાર.... બધાં ચ લાખો
વર્ષોથી એકધારાં આલ્યાં આવતાં સિદ્ધ
તરવો છે. એ પુષ્પોને 'સંશોધન'ના નામે
કેટલાંક કુટિલ તરવો ચીમળી રહ્યાં છે!
ઓ, ભારતના નાગરિકો? એ લોકોને,
'ફક જાઓ'નો તમે આદેશ આપો, નહિ તો
ચીમળાયેલું પ્રત્યેક પુષ્પ કરમાશે, પછી
તેમાં સુવાસ નહિ જડે; પણ કીડા જ
જડશે; પુષ્પને વિકાસના નામે વિનાશની
આઈમાં ધકેલી દેનારા!

આ પુસ્તક વાંચ્યા પછી તમોને
જે વિચાર ને સંવેદનો
લાગ્યા હોય તે
લખવાનું હાર્દિક
આમંત્રણ
છે

www.yadadhan.com

એક હાથેથી બીજા હાથે આ પુસ્તકને ફરતું જ
રાખજો. જો એને કયાંય અટકાવશો નહિ, કબાટમાં ગોંધી
રાખશો નહિ, તો અનેકોના હૃવનના રૂપ અને રંગ આ
પુસ્તક પલટી નાંખશે અને આપને તો માત્ર નિમિત્ત
બનીને વિપુલ પુણ્યબંધની લહાણી મળતી જ રહેશે.

— સરનામું —

કમલ પ્રકાશન ટ્રસ્ટ

પ૦૮૨/૩, બીજો માળે, યાજ્ઞિક ઈન્સ્ટિટ્યૂટ સામે,
રતનપોળના નાકે, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૧.

Phone: 385723

ધર-ધરમાં અને
ઘટ-ઘટમાં સમગ્ર જૈન
શાસન અને આર્ય
સંસ્કૃતિનાં પ્રકાશકિરણો
રેલાવતાં કમલ પ્રકાશન
ટ્રસ્ટનાં વિવિધ અંગોને
મજબૂત બનાવવાં એ
આપના હાથની વાત છે.
માત્ર આપના ઉદારતાભર્યા
હાથનો ટેકો જ એની
મજબૂતીમાં અત્યંત
ઉપયોગી થઈ પડશે.
બાકીનું બધું કામ આ
ટ્રસ્ટ સમાપ્તી લેશે.

મુનિશ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયજીનાં પુસ્તકોનો

આજો સેટ ઘર ઘરમાં આજે વસાવી લો
બાળકો, કિશોરો, બહેનો, મોટેરાંઓ સહુને પ્રિય સાહિત્ય

અજ સુખી આ પુસ્તકોએ સેંકડો યુવાનોના અને
બહેનોના હૃવન-પરિવર્તન કર્યા છે. આપના ઘરમાં
આ સેટ પડયો હશે તો ક્યારેક કોઝકતું પણ હૃવન
પ્રકાશન....પ્રકાશ....ની ખૂબી પાડતું અ'ધકારમાંથી સદા
માટે જુદાકારો પામી જશે

માનકડું જુદા અને હૃવન-પરિવર્તનને અનુકૂળ લાભ

આયોજનની મોક્ષપ્રધાન શંસ્કૃતિની ન્યોત ઘર ઘરમાં
પ્રમદાવવા મથતું માસિક

મુક્તિદૂત

વિભાગ :
મુનિશ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયજી

સંપાદક :
ઉચ્છ્રમુખ સી. રાવડ

આજે જ આહક બનો

ત્રિપાવિક લવાજમ રૂ. ૨૦-૦૦
આહવન સભ્ય રૂ. ૧૦૦

મૂલ્ય : ૩-૦૦

આવરણ : ૫૫ મિનિટસ, અમદાવાદ.